

Tutkinnon perusteet

Ajoneuvoalan perustutkinto

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Ajoneuvoalan perustutkinto

Tutkinnon suorittaneen osaaminen

Ajoneuvoalan perustutkinnon, ajoneuvotekniikan osaamisalan suorittaneella on ajoneuvomekaanikon tehtävässä edellytettävä perusosaaminen. Tutkinnon suorittanut osaa toimia ajoneuvojen huolto, vianhaku ja korjaustehtävissä ottamalla huomioon työssään ajoneuvoalaa säätelevät lait, asetukset ja määräykset. Työssään hän toimii huolellisesti ja ottaa huomioon työturvallisuuden, ympäristömääräykset, ohjeistukset ja työympäristön vaatimukset. Tutkinnon suorittaneella on kokonaisnäkemys ajoneuvoalasta ja sen mahdollisuuksista sekä omasta roolistaan ajoneuvoalan korjaamopalvelujen toteuttajana.

Tutkinnon suorittaja voi suunnata osaamistaan autojen, hyötyajoneuvojen tai pienkoneiden osa-alueille, valitsemansa tutkintonimikkeen mukaisesti. Automekaanikon tutkintonimikkeen valinneet suuntaavat osaamistaan autojen mekaniisiin korjauksiin. Diagnoosimekaanikon painopiste on ajoneuvojen sähköisten järjestelmien tuntemuksessa. Hyötyajoneuvomekaanikolla on runsaasti valittavaa laajassa hyötyajoneuvojen segmentissä. Pienkonemekaanikko valitsee tutkintoonsa vapaa-ajan ajoneuvoihin ja laiteisiin liittyviä osa-alueita. Osaamisalan suorittanut osaa valita ja käyttää alan työkaluja, oikeita työmenetelmiä ja valita käytettävät materiaalit kohteen mukaan. Hän varmistaa, että työn lopputulos vastaa työlle asetettuja vaatimuksia.

Ajoneuvoalan perustutkinnon, myynnin osaamisalan suorittaneella on ajoneuvoalan myynti- ja asiakaspalvelutehtävässä edellytettävä perusosaaminen. Tutkinnon suorittanut osaa toimia myynti ja asiakaspalvelutehtävissä ottamalla huomioon työssään ajoneuvoalaa säätelevät lait, asetukset ja määräykset. Myynti- ja asiakaspalvelutehtävissä hän ottaa huomioon työturvallisuuden, riskienhallinnan ja inhimilliset tekijät. Tutkinnon suorittaneella on kokonaisnäkemys ajoneuvoalasta ja sen mahdollisuuksista sekä omasta roolistaan ajoneuvoalan asiakaslähtöisten palvelujen ja myynnin toteuttajana.

Tutkinnon suorittaja voi suunnata osaamistaan ajoneuvo-, huolto, tai varaosamyyntiin. Osaamisalassa keskeistä on laadukas asiakaspalvelu ja tekninen osaaminen. Kattava myyntipalvelujen tuottaminen on jokapäiväistä. Tutkinnon suorittaja opastaa asiakkaita erilaisissa rahoitus- ja vakuutusvaihtoehdoissa. Hän hallitsee asiakaslähtöisen liiketoiminnan, viestinnän ja vuorovaikutuksen. Hän osaa toimia erilaisissa digitaalisissa ympäristöissä ja verkostoitua ammatillisesti. Tutkinnon suorittaneella on valmiudet ylläpitää asiakassuhteita sekä kehittää asiakaskokemusta ja uusia palveluita.

Ajoneuvoalan perustutkinnon, vauriokorjauksen osaamisalan suorittaneella on ajoneuvoalan vauriokorjaustehtävissä edellytettävä perusosaaminen. Tutkinnon suorittanut osaa toimia ajoneuvojen vauriokorjaustehtävissä ottamalla huomioon työssään ajoneuvoalaa säätelevät lait, asetukset ja määräykset. Työssään hän toimii huolellisesti ja noudattaa työläinsäädäntö-, työturvallisuus- ja ympäristömääräyksiä sekä työympäristön muita ohjeistuksia. Tutkinnon suorittaneella on kokonaisnäkemys ajoneuvoalasta ja sen mahdollisuuksista sekä omasta roolistaan ajoneuvoalan vauriokorjauksen palvelujen toteuttajana.

Tutkinnon suorittaja voi suunnata osaamistaan automaalauksen tai korikorjauksen osa-alueille valitsemansa tutkintonimikkeen mukaisesti. Automaalariksi suuntautuvat osaavat tehdä ajoneuvojen korirakenteiden maalauksen pohjustukset, perus- ja korjausmaalaukset sekä pintakäsittelyt. Korikorjaukseen suuntautuvat osaavat selvittää kolarivaurion korjattavuuden ja korjaukseen liittyvät säädökset ja hallitsee ammatissa tarvittavat liitos- ja oikaisumenetelmät. Osaamisalan suorittanut osaa valita ja käyttää alan työkaluja, oikeita työmenetelmiä ja valita käytettävät materiaalit kohteen mukaan. Hän varmistaa, että työn lopputulos vastaa työlle asetettuja vaatimuksia.

Työtehtäviä, joissa tutkinnon suorittanut voi toimia

Ajoneuvotekniikan osaamisalan suorittanut voi toimia automekaanikkona, diagnosimekaanikkona, hyötyajoneuvomekaanikkona, pienkonemekaanikkona tai muissa ajoneuvoalan työtehtävissä.

Myynnin osaamisalan suorittanut voi toimia automyyjänä, konemyyjänä, varaosamyyjänä, korjaamon huoltomyyjänä tai muissa ajoneuvoalan työtehtävissä.

Vauriokorjauksen osaamisalan suorittanut voi toimia automaalarina, autokorimekaanikkona tai muissa ajoneuvoalan työtehtävissä.

Perusteen nimi	Ajoneuvoalan perustutkinto
Määräyksen diaarinumero	OPH-5410-2021
Koulutukset	Ajoneuvoalan perustutkinto (351301)
Osaamisalat	Myynnin osaamisala (1007) Ajoneuvotekniikan osaamisala (1008) Vauriokorjauksen osaamisala (3181)
Tutkintonimikkeet	Automaalari (10025) Varaosamyyjä (10028) Automekaanikko (10066) Ajoneuvomyyjä (10068) Pienkonemekaanikko (10069) Autokorimekaanikko (10074) Diagnosimekaanikko (10079) Hyötyajoneuvomekaanikko (10080) Huoltomyyjä (10082)
Voimaantulo	01.08.2022
Voimassaolon päätyminen	31.07.2026
Pdf luotu	22.12.2025

Sisältö

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	13
2.1. Ajoneuvon huoltotyöt, 25 osp (106945).	13
2.2. Alustan korjaustyöt, 15 osp (106877).	14
2.3. Jarrujen korjaus, 10 osp (106878).	16
2.4. Sähköjärjestelmän kunnon määrittäminen, 10 osp (106879).	18
2.5. Ajoneuvon määräaikaishuolto, 25 osp (106880).	20
2.6. Polttomootorin korjaus, 15 osp (106881).	22
2.7. Voimansiirron korjaus, 15 osp (106882).	24
2.8. Sähkö- ja hybridiajoneuvon huoltotyö, 15 osp (106883).	26
2.9. Ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän korjaustyö, 15 osp (106884).	28
2.10. Hyötyajoneuvojen korjaus, 30 osp (106885).	30
2.11. Perävaunujen korjaustyöt, 15 osp (106886).	32
2.12. Metsä- ja puutarhakoneiden huolto, 15 osp (106887).	34
2.13. Moottoripyörien huolto, 30 osp (106888).	36
2.14. Polkupyörän huolto, 15 osp (106889).	38
2.15. Päällirakenteiden korjaustyöt, 15 osp (106890).	40
2.16. Sähkö- ja ohjausjärjestelmien diagnostiikka, 15 osp (106891).	42
2.17. Sähköjärjestelmien mittaaminen, 15 osp (106892).	44
2.18. Työkoneiden korjaus, 30 osp (106893).	46
2.19. Uusien tuotteiden varustelu ja kokoaminen, 15 osp (106894).	48
2.20. Vapaa-ajan ajoneuvojen ja varaosien myyntityö, 15 osp (106895).	50
2.21. Veneiden huolto, 15 osp (106896).	52
2.22. Veneiden telakointi, 15 osp (106897).	54
2.23. Huippuosaaajana toimiminen, 15 osp (106730).	56
2.24. Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp (106735).	59
2.25. Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp (106734).	60
2.26. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp (106731).	62
2.27. Yrityksessä toimiminen, 15 osp (106733).	64
2.28. Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp (106732).	66
2.29. Hyötyajoneuvojen vauriokorjaus, 30 osp (106898).	68
2.30. Vapaa-ajan ajoneuvojen huolto, 30 osp (106899).	71
2.31. Ajoneuvon korroosiovauriokorjaus, 15 osp (106900).	73
2.32. Ajoneuvon lisävarustetyöt, 15 osp (106901).	75
2.33. Ajoneuvon ruostesuojaus, 15 osp (106902).	77
2.34. Ajoneuvon siistiminen, 15 osp (106903).	79

2.35. Ajoneuvotelematiikan neuvontatyöt, 15 osp (106904).	81
2.36. Alustan vianhaku, 15 osp (106905).	83
2.37. Kierrätysosien myyntitoiminnot, 15 osp (106906).	85
2.38. Kierrätysosien talteenotto, 15 osp (106907).	87
2.39. Kilpa-ajoneuvomekaanikkona toimiminen, 15 osp (106908).	89
2.40. Korjaamon tietojärjestelmien ylläpito, 15 osp (106909).	91
2.41. Lämmönhallintajärjestelmän korjaustyöt, 15 osp (106910).	93
2.42. Rengastyöt, 15 osp (106911).	95
2.43. Romuajoneuvojen esikäsittely, 15 osp (106720).	97
2.44. Teollisuuden asennustyöt, 15 osp (106912).	99
2.45. Videomyyntityö, 15 osp (106913).	101
2.46. Ajoneuvokaupan myyntitehtävissä toimiminen, 30 osp (106915). . .	103
2.47. Tekninen neuvonta ja tuotetuntemus, 20 osp (106916).	105
2.48. Toimiminen ajoneuvoalan liiketoimintaympäristössä, 20 osp (106917).	107
2.49. Ajoneuvokaupan sidosryhmien kanssa toimiminen, 15 osp (106918).	109
2.50. Ajoneuvon myyntiprosessin toteuttaminen, 15 osp (106919).	111
2.51. Automerkkien ja -markkinoiden tunnistaminen, 15 osp (106920). .	113
2.52. Huoltopalvelujen myyntiprosessin toteuttaminen, 15 osp (106921). .	115
2.53. Varaosavarastossa toimiminen, 15 osp (106922).	117
2.54. Varaosien myyntiprosessi ja tuotetuntemus, 15 osp (106923). . . .	119
2.55. Uusien ajoneuvojen myyjänä toimiminen, 15 osp (106924).	121
2.56. Käytettyjen ajoneuvojen myyjänä toimiminen, 15 osp (106925). . .	123
2.57. Rengas- ja vannemyyntityö, 15 osp (106926).	125
2.58. Korjaamoprosessissa toimiminen, 15 osp (106927).	127
2.59. Lisävarusteiden myyntityö, 15 osp (106928).	129
2.60. Vauriokorjaustyön aloitus, 10 osp (106929).	131
2.61. Ajoneuvon korinosien irrotus ja asennustyöt, 10 osp (106930). . . .	133
2.62. Muovikorjaus, 5 osp (106931).	135
2.63. Lasien vaihto ja kiveniskemän korjaus, 15 osp (106932).	138
2.64. Korivaurion määrittely, 15 osp (106933).	141
2.65. Ajoneuvon pintaosien vaihto-, korjaus- ja oikaisutyöt, 30 osp (106934).	143
2.66. Korin kiinteiden pintaosien vaihtotyö, 30 osp (106935).	146
2.67. Kuljettajaa avustavien järjestelmien toimintakuntoon saattaminen, 15 osp (106936).	149
2.68. Alumiinisten osien korjaustyöt, 15 osp (106937).	151
2.69. Ajoneuvon kalvotus ja teippaus, 15 osp (106938).	154

2.70. Eri materiaalien korjaustyö, 15 osp (106939).	155
2.71. Korirakenteen korjaaminen, 15 osp (106940).	157
2.72. Pienten alueiden erikoiskorjaukset, 15 osp (106941).	160
2.73. Pohjustustyöt, 30 osp (106942).	163
2.74. Ruiskumaalaustyöt, 30 osp (106943).	166
2.75. Tarratekstien asemointi, kuvionmaalaukset ja erikoismaalaus, 15 osp (106944).	168
2.76. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp (106727).	169
2.77. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp (106728).	191
2.78. Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp (106729).	196
3. Ajoneuvotekniikan osaamisala.	208
4. Myynnin osaamisala.	209
5. Vauriokorjauksen osaamisala.	210
6. Osaamisen arviointi.	211
7. Liite 1. Arvoperusta.	212
8. Liite 2. Luvat ja pätevyudet.	213

1. Tutkinnon muodostuminen

Ajoneuvoalan perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä. Tutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista (145 osaamispistettä) ja yhteisistä tutkinnon osista (35 osaamispistettä).

Ajoneuvoalan perustutkinnossa on kolme osaamisalaa ja yhdeksän tutkintonimikettä:

- ajoneuvotekniikan osaamisala (automekaanikko, diagnoosimekaanikko, hyötyajoneuvomekaanikko, pienkonemekaanikko)
- myynnin osaamisala (ajoneuvomyyjä, huoltomyyjä, varaosamyyjä)
- vauriokorjauksen osaamisala (autokorimekaanikko, automaalari).

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT   145 OSP
Ajoneuvotekniikan osaamisala   145 osp
Pakolliset tutkinnon osat   60 osp
Ajoneuvon huoltotyöt, 25 osp
Alustan korjaustyöt, 15 osp
Jarrujen korjaus, 10 osp
Sähköjärjestelmän kunnan määrittäminen, 10 osp
Automekaanikko   0 osp
Pakolliset tutkinnon osat   25 osp
Ajoneuvon määräaikaishuolto, 25 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   30-45 osp
Polttomoottorin korjaus, 15 osp
Voimansiirron korjaus, 15 osp
Sähkö- ja hybridi ajoneuvon huoltotyö, 15 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   0-30 osp
Ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän korjaustyö, 15 osp
Hyötyajoneuvojen korjaus, 30 osp
Perävaunujen korjaustyöt, 15 osp
Metsä- ja puutarhakoneiden huolto, 15 osp
Moottoripyörien huolto, 30 osp
Polkupyörän huolto, 15 osp
Päällirakenteiden korjaustyöt, 15 osp
Sähkö- ja ohjausjärjestelmien diagnostiikka, 15 osp
Sähköjärjestelmien mittaaminen, 15 osp
Työkoneiden korjaus, 30 osp
Uusien tuotteiden varustelu ja kokoaminen, 15 osp
Vapaa-ajan ajoneuvojen ja varaosien myyntityö, 15 osp
Veneiden huolto, 15 osp
Veneiden telakointi, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa   5-15 osp
Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja

määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.
Tutkinnon osa tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista   5-15 osp Tutkintoon voi valita tutkinnon osan tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta   5-15 osp Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.
Korkeakouluopinnot   5-15 osp Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja   1-25 osp
Diagnoosimekaanikko   0 osp
Pakolliset tutkinnon osat   25 osp
Ajoneuvon määräaikaishuolto, 25 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   30-60 osp
Sähkö- ja hybridiajoneuvon huoltotyö, 15 osp
Sähköjärjestelmien mittaaminen, 15 osp
Ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän korjaustyö, 15 osp
Sähkö- ja ohjausjärjestelmien diagnostiikka, 15 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   0-30 osp
Hyötyajoneuvojen korjaus, 30 osp
Perävaunujen korjaustyöt, 15 osp
Metsä- ja puutarhakoneiden huolto, 15 osp
Moottoripyörien huolto, 30 osp
Polkupyörän huolto, 15 osp
Polttomoottorin korjaus, 15 osp
Päällirakenteiden korjaustyöt, 15 osp
Työkoneiden korjaus, 30 osp
Uusien tuotteiden varustelu ja kokoaminen, 15 osp
Vapaa-ajan ajoneuvojen ja varaosien myyntityö, 15 osp
Veneiden huolto, 15 osp
Veneiden telakointi, 15 osp
Voimansiirron korjaus, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp

Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
<p>Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa   5-15 osp</p> <p>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</p>
<p>Tutkinnon osa tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista   5-15 osp</p> <p>Tutkintoon voi valita tutkinnon osan tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista</p>
<p>Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta   5-15 osp</p> <p>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</p>
<p>Korkeakouluopinnot   5-15 osp</p> <p>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</p>
<p>Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja   1-25 osp</p>
<p>Hyötyajoneuvomekaanikko   0 osp</p>
<p>Pakolliset tutkinnon osat   25 osp</p>
Ajoneuvon määräaikaishuolto, 25 osp
<p>Valinnaiset tutkinnon osat   30-60 osp</p>
Polttomoottorin korjaus, 15 osp
Hyötyajoneuvojen korjaus, 30 osp
Työkoneiden korjaus, 30 osp
Päällirakenteiden korjaustyöt, 15 osp
Perävaunujen korjaustyöt, 15 osp
<p>Valinnaiset tutkinnon osat   0-30 osp</p>
Ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän korjaustyö, 15 osp
Hyötyajoneuvojen vauriokorjaus, 30 osp
Metsä- ja puutarhakoneiden huolto, 15 osp
Moottoripyörien huolto, 30 osp
Polkupyörän huolto, 15 osp
Sähkö- ja hybridi ajoneuvon huoltotyö, 15 osp
Sähkö- ja ohjausjärjestelmien diagnostiikka, 15 osp
Sähköjärjestelmien mittaaminen, 15 osp

Uusien tuotteiden varustelu ja kokoaminen, 15 osp
Vapaa-ajan ajoneuvojen ja varaosien myyntityö, 15 osp
Veneiden huolto, 15 osp
Veneiden telakointi, 15 osp
Voimansiirron korjaus, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa   5-15 osp Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.
Tutkinnon osa tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista   5-15 osp Tutkintoon voi valita tutkinnon osan tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta   5-15 osp Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.
Korkeakouluopinnot   5-15 osp Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja   1-25 osp
Pienkonemekaanikko   0 osp
Pakolliset tutkinnon osat   30 osp
Vapaa-ajan ajoneuvojen huolto, 30 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   30-60 osp
Moottoripyörien huolto, 30 osp
Metsä- ja puutarhakoneiden huolto, 15 osp
Veneiden huolto, 15 osp
Veneiden telakointi, 15 osp
Uusien tuotteiden varustelu ja kokoaminen, 15 osp
Vapaa-ajan ajoneuvojen ja varaosien myyntityö, 15 osp

Polkupyörän huolto, 15 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   0-30 osp
Ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän korjaustyö, 15 osp
Hyötyajoneuvojen korjaus, 30 osp
Perävaunujen korjaustyöt, 15 osp
Polttomoottorin korjaus, 15 osp
Päällirakenteiden korjaustyöt, 15 osp
Sähkö- ja hybridiajoneuvon huoltotyö, 15 osp
Sähkö- ja ohjausjärjestelmien diagnostiikka, 15 osp
Sähköjärjestelmien mittaaminen, 15 osp
Työkoneiden korjaus, 30 osp
Voimansiirron korjaus, 15 osp
Huippuosajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa   5-15 osp
Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.
Tutkinnon osa tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista   5-15 osp
Tutkintoon voi valita tutkinnon osan tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta   5-15 osp
Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.
Korkeakouluopinnot   5-15 osp
Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja   1-25 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   0-30 osp
Ajoneuvon korroosioauriokorjaus, 15 osp
Ajoneuvon lisävarustetyöt, 15 osp

Ajoneuvon ruostesuojaus, 15 osp
Ajoneuvon siistiminen, 15 osp
Ajoneuvotelematiikan neuvontatyöt, 15 osp
Alustan vianhaku, 15 osp
Kierrätysosien myyntitoiminnot, 15 osp
Kierrätysosien talteenotto, 15 osp
Kilpa-ajoneuvomekaanikkona toimiminen, 15 osp
Korjaamon tietojärjestelmien ylläpito, 15 osp
Lämmönhallintajärjestelmän korjaustyöt, 15 osp
Rengastyöt, 15 osp
Romuaajoneuvojen esikäsittely, 15 osp
Teollisuuden asennustyöt, 15 osp
Videomyyntityö, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa   5-15 osp
Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.
Tutkinnon osa tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista   5-15 osp
Tutkintoon voi valita tutkinnon osan tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta   5-15 osp
Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.
Korkeakouluopinnot   5-15 osp
Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja   1-25 osp
Myynnin osaamisala   145 osp
Pakolliset tutkinnon osat   85 osp
Ajoneuvokaupan myyntitehtävissä toimiminen, 30 osp
Tekninen neuvonta ja tuotetuntemus, 20 osp

Toimiminen ajoneuvoalan liiketoimintaympäristössä, 20 osp
Ajoneuvokaupan sidosryhmien kanssa toimiminen, 15 osp
Ajoneuvomyyjä   0 osp
Pakolliset tutkinnon osat   30 osp
Ajoneuvon myyntiprosessin toteuttaminen, 15 osp
Automerkkien ja -markkinoiden tunnistaminen, 15 osp
Huoltomyyjä   0 osp
Pakolliset tutkinnon osat   30 osp
Huoltopalvelujen myyntiprosessin toteuttaminen, 15 osp
Varaosavarastossa toimiminen, 15 osp
Varaosamyyjä   0 osp
Pakolliset tutkinnon osat   30 osp
Varaosien myyntiprosessi ja tuotetuntemus, 15 osp
Varaosavarastossa toimiminen, 15 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   30 osp
Uusien ajoneuvojen myyjänä toimiminen, 15 osp
Käytettyjen ajoneuvojen myyjänä toimiminen, 15 osp
Rengas- ja vannemyyntityö, 15 osp
Korjaamoprosessissa toimiminen, 15 osp
Kierrätysosien myyntitoiminnot, 15 osp
Lisävarusteiden myyntityö, 15 osp
Videomyyntityö, 15 osp
Huippuosajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa   5-15 osp
Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.
Tutkinnon osa tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista   5-15 osp
Tutkintoon voi valita tutkinnon osan tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta   5-15 osp

Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.
Korkeakouluopinnot   5-15 osp
Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja   1-25 osp
Vauriokorjauksen osaamisala   145 osp
Pakolliset tutkinnon osat   25 osp
Vauriokorjaustyön aloitus, 10 osp
Ajoneuvon korinosien irrotus ja asennustyöt, 10 osp
Muovikorjaus, 5 osp
Autokorimekaanikko   0 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   90-120 osp
Lasien vaihto ja kiveniskemän korjaus, 15 osp
Korivaurion määrittely, 15 osp
Ajoneuvon pintaosien vaihto-, korjaus- ja oikaisutyöt, 30 osp
Korin kiinteiden pintaosien vaihtotyö, 30 osp
Kuljettajaa avustavien järjestelmien toimintakuntoon saattaminen, 15 osp
Alumiinisten osien korjaustyöt, 15 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   0-30 osp
Ajoneuvon kalvotus ja teippaus, 15 osp
Ajoneuvon lisävarustetyöt, 15 osp
Ajoneuvon ruostesuojaus, 15 osp
Ajoneuvon siistiminen, 15 osp
Eri materiaalien korjaustyö, 15 osp
Hyötyajoneuvojen vauriokorjaus, 30 osp
Korirakenteen korjaaminen, 15 osp
Pienten alueiden erikoiskorjaukset, 15 osp
Pohjustustyöt, 30 osp
Ruiskumaalaustyöt, 30 osp
Tarratekstien asemointi, kuvionmaalaus ja erikoismaalaus, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa   5-15 osp

<p>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</p>
<p>Tutkinnon osa tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista   5-15 osp</p> <p>Tutkintoon voi valita tutkinnon osan tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista</p>
<p>Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta   5-15 osp</p> <p>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</p>
<p>Korkeakouluopinnot   5-15 osp</p> <p>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</p>
<p>Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja   1-25 osp</p>
<p>Automaalari   0 osp</p>
<p>Valinnaiset tutkinnon osat   90-105 osp</p>
<p>Pohjustustyöt, 30 osp</p>
<p>Ruiskumaalaustyöt, 30 osp</p>
<p>Lasien vaihto ja kiveniskemän korjaus, 15 osp</p>
<p>Pienten alueiden erikoiskorjaukset, 15 osp</p>
<p>Korivaurion määrittely, 15 osp</p>
<p>Valinnaiset tutkinnon osat   0-30 osp</p>
<p>Ajoneuvon kalvotus ja teippaus, 15 osp</p>
<p>Ajoneuvon lisävarustetyöt, 15 osp</p>
<p>Ajoneuvon pintaosien vaihto-, korjaus- ja oikaisutyöt, 30 osp</p>
<p>Ajoneuvon ruostesuojaus, 15 osp</p>
<p>Ajoneuvon siistiminen, 15 osp</p>
<p>Alumiinisten osien korjaustyöt, 15 osp</p>
<p>Eri materiaalien korjaustyö, 15 osp</p>
<p>Hyötyajoneuvojen vauriokorjaus, 30 osp</p>
<p>Korin kiinteiden pintaosien vaihtotyö, 30 osp</p>
<p>Korirakenteen korjaaminen, 15 osp</p>
<p>Kuljettajaa avustavien järjestelmien toimintakuntoon saattaminen, 15 osp</p>
<p>Tarratekstien asemointi, kuvionmaalaus ja erikoismaalaus, 15 osp</p>
<p>Huippuosaajana toimiminen, 15 osp</p>
<p>Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp</p>
<p>Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp</p>

Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa   5-15 osp Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.
Tutkinnon osa tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista   5-15 osp Tutkintoon voi valita tutkinnon osan tai osia tämän tutkinnon osaamisalojen tutkinnon osista
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta   5-15 osp Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta
Korkeakouluopinnot   5-15 osp Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja   1-25 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   0-30 osp
Ajoneuvon kalvotus ja teippaus, 15 osp
Ajoneuvon lisävarustetyöt, 15 osp
Ajoneuvon pintaosien vaihto-, korjaus- ja oikaisutyöt, 30 osp
Ajoneuvon ruostesuojaus, 15 osp
Ajoneuvon siistiminen, 15 osp
Alumiinisten osien korjaustyöt, 15 osp
Eri materiaalien korjaustyö, 15 osp
Hyötyajoneuvojen vauriokorjaus, 30 osp
Korin kiinteiden pintaosien vaihtotyö, 30 osp
Korirakenteen korjaaminen, 15 osp
Kuljettajaa avustavien järjestelmien toimintakuntoon saattaminen, 15 osp
Tarratekstien asemointi, kuvionmaalaukset ja erikoismaalaus, 15 osp
YHTEISET TUTKINNON OSAT   35 OSP Viestintä- ja vuorovaikutusosaamisen laajuus on vähintään 11 osaamispistettä, matemaattis-luonnontieteellisen osaamisen laajuus on vähintään 6 osaamispistettä ja yhteiskunta- ja työelämäosaamisen laajuus on vähintään 9 osaamispistettä. Lisäksi yhteisiin tutkinnon osiin tulee sisältyä valinnaisia osaamistavoitteita opiskelijan valitsemasta yhdestä tai useammasta yhteisestä tutkinnon osasta ja tutkinnon osan osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteen laajuus täyttyy.

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp
Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp
Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp
Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet   9 osp
Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet ovat tutkinnon perusteissa määrättyjä tai koulutuksen järjestäjän päättämiä muita valinnaisia osaamistavoitteita, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita. Valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita

2. Tutkinnon osat

2.1. Ajoneuvon huoltotyöt, 25 osp (106945)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon huoltotöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- suojaa ajoneuvon huoltotöiden ajaksi
- huomioi ajoneuvovalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja ajoneuvoalan säädösten vaikutukset työssään
- ymmärtää ajoneuvon alusta- ja hallintalaitteiden sekä voimansiirron toimintatavat

Opiskelija tekee ajoneuvon huoltotöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- lajittelee syntyneet jätteet ja tuntee autoalan uusiokäytön periaatteet
- tekee ajoneuvon käyttöön liittyvät tarkastukset sekä huolto- ja puhdistustyöt
- tekee pakokaasu- ja OBD-mittauksen
- vaihtaa jarrujen kulutusosat
- tekee renkaanvaihtotyön vanteelle ja asennuksen ajoneuvoon tasapainotuksineen
- käyttää pyörän kiinnittämiseen oikeita työvälineitä, -menetelmiä ja kiristystiukkuuksia
- liittää diagnoositestauslaitteen ajoneuvoon ja tarkastaa vikakoodit
- hoitaa asiakaspalvelutilanteen tiedostaa yrittäjyyden merkityksen autoalan huoltotöissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää autoalan huoltotöissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvon huoltotöitä alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.2. Alustan korjaustyöt, 15 osp (106877)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu alustan korjaustöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- osaa tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- suojaa ajoneuvon huoltotöiden ajaksi
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- ymmärtää ajoneuvon alusta- ja hallintalaitteiden sekä voimansiirron toimintatavat
- tarkistaa ajonvakautusjärjestelmän merkkivalojen toiminnan

Opiskelija tekee alustan korjaustöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee autoalan uusiokäytön periaatteet
- vaihtaa pyörän laakerin
- tekee iskunvaimentimen ja jousen vaihtotyön
- tekee tukivarren korjaustyön
- tekee ohjauskulmien säätötyön ja huomioi työn vaikutuksen kuljettajaa avustaviin järjestelmiin
- käyttää lämpöä apuna alustan korjaustöissä
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- varmistaa korjattujen osioiden oikean toiminnan

Opiskelija hyödyntää alustan korjaustöissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja huolehtii työergonomista
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvon alustan korjaustöitä alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.3. Jarrujen korjaus, 10 osp (106878)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu jarrujen korjaukseen

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- osaa tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- suojaa ajoneuvon työn ajaksi
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- tarkistaa ajonvakautusjärjestelmän merkkivalojen toiminnan

Opiskelija korjaa jarrut

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- lajittelee syntyneet jätteet ja tuntee autoalan uusiokäytön periaatteet
- huoltaa ja korjaa erilaisia jarrujärjestelmiä
- saattaa sähköisen käsijarrun huoltotilaan korjauksen ajaksi ja palauttaa takaisin käyttöön
- määrittelee jarrujen kunnan ja tekee jarruvoimatestauksen
- huoltaa jarrujen nestejärjestelmän
- tarkistaa jarrujen ohjausjärjestelmän toiminnan testilaitteella
- hoitaa työhön liittyvän asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- Varmistaa korjattujen osioiden oikean toiminnan

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä jarrujen korjaustöitä alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.4. Sähköjärjestelmän kunnan määrittäminen, 10 osp (106879)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu sähköjärjestelmän mittaustöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- suojaa ajoneuvon työn ajaksi
- huomioi ajoneuvovalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja ajoneuvoalanalan säädösten vaikutukset työssään
- kytkee akkuvaraajan akunvalvonnalla varustettuun ajoneuvoon

Opiskelija tekee ajoneuvon matalajännitejärjestelmän korjaustöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- huomioi työssään ajoneuvon virranhallintajärjestelmän
- valitsee ajoneuvoon sopivan akun
- määrittelee akun kunnon ja varaustilan jännite- ja kuormitusmittauksella
- määrittelee ajoneuvon latauksen toiminnan jännite- ja virtamittauksella
- mittaa generaattorin tasasuuntauksen toiminnan
- määrittelee käynnistysjärjestelmän kunnon yhdistetyllä virta- ja jännitemittauksella
- mittaa komponentille tulevan jännitteen, maadoituksen ja jännitehäviön suhteessa akun miinus-napaan
- osaa tarkistaa sulakkeen toiminnan eri menetelmillä
- määrittelee perävaunupistokkeen kunnon mittaamalla ja vaihtaa sen
- hoitaa työhön liittyvän asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- armistaa sähköjärjestelmän turvallisuuden korjaustöiden jälkeen

Opiskelija tekee ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän jännitteettömäksi

Opiskelija

- tekee ehjän ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän jännitteettömäksi valmistajan ohjeen mukaisesti työsuorituksesta vastaavan henkilön ohjaamana

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- osaa lukea sähkökaavioita
- laskee toimilaitteen tehon, jännitteen ja virrankulutuksen muiden suureiden avulla
- osaa sähkötöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä sähköjärjestelmän korjaustöitä alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin

2.5. Ajoneuvon määräaikaishuolto, 25 osp (106880)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon huoltotöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- valitsee oikean huolto-ohjelman ja ohjelman mukaiset tarvikkeet ajoneuvoon
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- tarkistaa ajoneuvoon liittyvät huoltokampanjat
- tekee huoltotyöhön liittyvän lisämyyntikartoituksen asiakkaan kanssa
- tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- suojaa ajoneuvon huoltotöiden ajaksi
- tarkistaa informaatiojärjestelmien viestit

Opiskelija tekee ajoneuvon huollon

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee ajoneuvoalanalan uusiokäytön periaatteet
- tekee huoltotyön taloudellisesti kannattavasti
- tekee ajoneuvoon valmistajan ohjeen mukaisen huollon
- tekee öljyjen ja eri suodattimien vaihdon
- tekee nesteiden vaihdon
- huoltaa ajoneuvon pakokaasupäästöihin vaikuttavan lisäainejärjestelmän
- tekee ilmastointijärjestelmän huollon
- asettaa uudelleen huoltovälin osoittimen ja päivittää huoltokirjan
- luovuttaa ajoneuvon asiakkaalle ja käy tehdyt työt läpi asiakkaan kanssa
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija tekee ajoneuvon liikennekelpoisuuden tarkastuksen

Opiskelija

- tekee ajoneuvon katsastukseen valmistelevan kunnan tarkastuksen mittauksineen
- tulkitsee pakokaasutestin tuloksen
- liittää diagnoositestauslaitteen ajoneuvoon ja tarkastaa vikakoodit

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- osaa huoltotöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvon määräaikaishuollon alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.6. Polttomoottorin korjaus, 15 osp (106881)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu polttomoottorin korjaustyöhön

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- suojaa ajoneuvon työn ajaksi
- huomioi ajoneuvovalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja ajoneuvoalan säädösten vaikutukset työssään
- huomio työssään pakokaasunormien vaikutukset ajoneuvon tekniikkaan

Opiskelija tekee polttomoottorin ja sen apulaitteiden korjaustöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee ajoneuvoalanalan uusiokäytön periaatteet
- diagnosoi kannen tiivistevaurion
- tekee venttiilivälysten säädön tai tarkistaa venttiilinnostimet moottorin rakenteesta riippuen
- vaihtaa jakopään huolto-osat
- tarkastaa ja huoltaa pakokaasunpuhdistuslaitteita
- korjaa moottorin öljyvuodon
- vaihtaa moottorin apulaitteen
- varmistaa apulaitteen sähköisen toiminnan mittaamalla
- liittää diagnoositestauslaitteen ajoneuvoon ja tarkastaa vikakoodit
- tarkistaa moottorin ohjausjärjestelmän sopeutumaa
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- varmistaa korjattujen osioiden oikean toiminnan

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä polttomoottorin korjaustöitä alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.7. Voimansiirron korjaus, 15 osp (106882)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu voimansiirron korjaustyöhön

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- suojaa ajoneuvon työn ajaksi
- huomioi ajoneuvovalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja ajoneuvoalan säädösten vaikutukset työssään
- tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- huomioi hybridivoimansiirtojärjestelmän vaikutuksen työhönsä

Opiskelija tekee voimansiirron korjaustöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee ajoneuvoalan uusiokäytön periaatteet
- tekee voimansiirtojärjestelmän huollon valmistajan ohjeen mukaisesti
- vaihtaa murrosnivelen
- vaihtaa kytkimen huolto-osat
- huoltaa manuaali- ja automaattivaihteiston sekä automatisoidun vaihteiston
- huoltaa tasauspyörästä
- tarkastaa vaihteiston sopeutumaa
- huomioi työssään kuljettajaa avustavat järjestelmät
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- varmistaa korjattujen osioiden oikean toiminnan

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä voimansiirron korjaustöitä alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.8. Sähkö- ja hybridiajoneuvon huoltotyö, 15 osp (106883)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon huoltotöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- edistää toiminnallaan työyhteisön työssä viihtymistä
- selvittää sähkö- ja hybridikäyttöisten ajoneuvojen huoltoon liittyvät viranomais määräykset
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädäntöjen vaikutukset työssään
- valitsee valmistajan huolto-ohjelman ja ohjelman mukaiset tarvikkeet ajoneuvoon
- tarkistaa informaatiojärjestelmän viestit

Opiskelija tekee sähkö- tai hybridiajoneuvon ajoneuvon huollon

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee ajoneuvoalanalan uusiokäytön periaatteet
- tekee valmistajan huolto-ohjeen mukaisten osien vaihdon
- tekee valmistajan ohjeen mukaisten nesteiden vaihdon
- huoltaa jarrujärjestelmän valmistajan ohjeen mukaisesti
- tekee ohjeen mukaiset tarkastukset ajoneuvoon
- huoltaa sähkö- ja hybridiajoneuvon ilmastointijärjestelmän
- tarkistaa ajoneuvon korkeajänniteakun kunnon diagnoosilaitteella
- lukee diagnoosilaitteella vikakoodit
- asettaa uudelleen huoltovälin osoittimen ja päivittää huoltokirjan
- tekee huoltotyöhön liittyvän lisämyyntikartoituksen asiakkaan kanssa
- luovuttaa ajoneuvon asiakkaalle ja käy tehdyt työt läpi asiakkaan kanssa
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- varmistaa korjattujen osioiden oikean toiminnan

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- tunnistaa korkeajännitejärjestelmien jäähdytyksen ja ilmastoinnin nesteiden erityispiirteet
- huomioi työssään kuljettajaa avustavat järjestelmät
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä sähkö- tai hybridiajoneuvon huoltotöitä alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.9. Ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän korjaustyö, 15 osp (106884)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän korjaustyöhön

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- edistää toiminnallaan työyhteisön työssä viihtymistä
- suojaa ajoneuvon töiden ajaksi
- huomioi valmistajan takuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja ajoneuvoalan säädäntöjen vaikutukset työssään
- tunnistaa sähkö- ja hybridikäyttöisen ajoneuvon tekniikan ja siihen liittyvät apulaitteet sekä rakenteet
- varmistuu työsuorituksesta vastaavan henkilön paikalla olosta
- merkitsee työtilan ja ajoneuvon lainsäädännön mukaisesti
- tekee ajoneuvon vianhaun valmistajan ohjeen mukaisesti
- testaa korkeajännitejärjestelmän toiminnan diagnoositesterillä
- tarkistaa informaatiojärjestelmän viestit

Opiskelija tekee ajoneuvoon jännitteettömän korkeajännitejärjestelmän korjaustyön

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee autoalan uusiokäytön periaatteet
- tekee ajoneuvon jännitteettömäksi työsuorituksesta vastaavan henkilön ohjaamana
- kytkee irti ja mittaa ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän komponentin ohjeen mukaisesti
- tarkastaa ajoneuvon järjestelmän toiminnan työn jälkeen
- tarkastaa diagnoosilaitteella korkeajännitejärjestelmän toiminnan
- käyttää eristysvastusmittaria
- huoltaa sähkö- ja hybridiajoneuvon ilmastointi- ja lämmönhallintajärjestelmän
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen ajoneuvoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä korkeajännitejärjestelmän korjauksia autoalan yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.10. Hyötyajoneuvojen korjaus, 30 osp (106885)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu hyötyajoneuvojen korjaukseen

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- osaa toimia työryhmän jäsenenä
- osaa varustautua ja toimia kenttähuollossa
- osaa tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- suojaa ajoneuvon työn ajaksi
- käyttää oikeanlaisia nosto- ja tuentavälineitä
- huomioi valmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädäntöjen vaikutukset työssään

Opiskelija huoltaa hyötyajoneuvoja

Opiskelija

- tekee valmistajan ohjeiden mukaan määräaikaishuollon ja moottorihuollon hyötyajoneuvoon
- huoltaa hyötyajoneuvon voimansiirtojärjestelmän
- huoltaa hyötyajoneuvon levy- ja rumpujarrun
- huoltaa paineilmajärjestelmän
- huoltaa ilmastointijärjestelmän

Opiskelija korjaa hyötyajoneuvoja

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa tunnistaa ja ennaltaehkäistä työturvallisuusriskejä
- paikallistaa ja korjaa paineilmavuodon
- vaihtaa ilmapalkeen
- korjaa hyötyajoneuvon akseliston tuennan sekä mittaa pyörien asentokulmat
- vaihtaa pyöränlaakerin hyötyajoneuvoon
- tarkastaa paineilmajarrujen toiminnan määräaikaishuoltoa varten
- tekee korjaustyön hitsaamalla
- tekee korjaustyön lämpöä hyödyntäen ja huomioi tulitöiden työturvallisuusriskejä
- tekee sähköjärjestelmän vianhakua yleismittaria hyödyntäen ja korjaa sähkölaitevikkoja
- liittyy diagnoositestauslaitteen hyötyajoneuvoon ja tarkastaa vikakoodit
- hoitaa työhön liittyvän asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- lajittelee syntyneet jätteet ja tuntee autoalan uusiokäytön periaatteet

Opiskelija hyödyntää hyötyajoneuvojen korjauksessa tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- huomioi kuljettajaa avustavien järjestelmien toiminnan työssään
- tuntee hyötyajoneuvoissa käytettävien hydraulikka- ja pneumatiikkajärjestelmien perusteet
- tuntee perusteet dieselmoottorin ohjausjärjestelmästä ja pakokaasujen puhdistuksesta
- tuntee paineilmajarrujen korjaamiseen liittyvän lainsäädännön
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä hyötyajoneuvojen huoltoja sekä korjauksia hyötyajoneuvokorjaamolla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.11. Perävaunujen korjaustyöt, 15 osp (106886)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu perävaunujen korjaukseen

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- toimii työryhmän jäsenenä
- suojaa perävaunun työn ajaksi
- varmistaa työkohteen paikallaan pysymisen
- käyttää oikeanlaisia nosto- ja tuintavälineitä
- huomioi valmistajan takuu ehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädäntöjen vaikutukset työssään

Opiskelija korjaa perävaunuja

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- lajittelee syntyneet jätteet ja tuntee autoalan uusiokäytön periaatteet
- korjaa perävaunun korin osan
- vaihtaa jousituksen komponentin
- mittaa perävaunun akseliston suuntauksen
- korjaa perävaunun valojärjestelmän
- huoltaa perävaunun pyörännavan
- huoltaa perävaunun paineilmajarrut
- tarkastaa pyörien kunnon ja kiinnityksen
- tekee korjaustyön hitsaamalla
- tarkastaa kytkentälaitteiden kunnon
- tekee korjaustyön lämpöä hyödyntäen ja huomioi tulitöiden työturvallisuusriskit
- liittää diagnoositestauslaitteen perävaunuun ja lukee vikakoodit
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää perävaunujen korjauksessa tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- tuntee hyötyajoneuvoissa käytettävien paineilmajärjestelmien perusteet
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä raskaankaluston perävaunujen huoltoja sekä korjauksia korjaamalla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.12. Metsä- ja puutarhakoneiden huolto, 15 osp (106887)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu laitteen huoltotöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tunnistaa laitteen voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- huomioi valmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja alan säädösten vaikutukset työssään
- määrittelee laitteen huolto- tai korjaustarpeen
- osaa arvioida korjauksen kannattavuuden
- neuvoo asiakasta korjauksen kannattavuudesta

Opiskelija tekee laitteen huoltotöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- lajittelee syntyneet jätteet ja kierrätettävät akut ja laitteet
- tekee laitteen käyttöön liittyvät tarkastukset sekä huolto- ja puhdistustyöt
- analysoi laitteen toiminnan aistihavainnot sekä elektronisia ja mekaanisia mittalaitteita käyttämällä
- huoltaa polttoaineen syöttölaitteet ja kaasuttimen
- tarkastaa, tunnistaa ja vaihtaa vaurioituneet akkukäyttöisten laitteiden komponentit
- varmistaa laitteen sähköisen toiminnan mittaamalla
- suorittaa robotiruohonleikkureiden ohjelmistopäivitykset
- hoitaa asiakaspalvelutilanteen ja tiedostaa yrittäjyyden merkityksen alan huoltotöissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- varmistaa korjattujen osioiden oikean toiminnan

Opiskelija hyödyntää alan huoltotöissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä metsä- ja puutarhakoneiden huoltoja alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.13. Moottoripyörien huolto, 30 osp (106888)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon huoltotöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- osaa tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- huomioi moottoripyörävalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja alan säädösten vaikutukset työssään
- määrittelee moottoripyörän huoltotarpeen ja laatii kustannusarvion
- osaa arvioida korjauksen kannattavuuden
- neuvoo asiakasta korjauksen kannattavuudesta
- valitsee oikean huolto-ohjelman ja ohjelman mukaiset tarvikkeet ajoneuvoon
- noudattaa toiminnassaan kestävän kehityksen periaatteita
- toimii työturvallisesti

Opiskelija tekee ajoneuvon huollon

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet
- tekee ajoneuvoon valmistajan ohjeen mukaisen laajan määräaikaishuollon
- tekee huoltotyön taloudellisesti kannattavasti
- tekee jarrujärjestelmän huollon
- tarkastaa ja säätää jousituksen
- huoltaa etujousituksen
- huoltaa polttoainejärjestelmän, tekee säädöt ja tarkastukset käyttäen mittalaitteita
- tarkastaa sytytysjärjestelmän
- vaihtaa moottoripyöränrenkaan vanteelle, tasapainottaa ja asentaa pyörän
- tekee ajoneuvon liikennekelpoisuuden tarkastuksen
- luovuttaa ajoneuvon asiakkaalle ja käy tehdyt työt läpi asiakkaan kanssa
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää alan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä moottoripyörien huoltoja alan palvelua tarjoavassa korjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.14. Polkupyörän huolto, 15 osp (106889)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu polkupyörän huoltotöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- huomioi valmistajan takuuehdot, korjausehdot ja alan säädäntöjen vaikutukset työssään
- määrittelee polkupyörän huolto- tai korjaustarpeen ja laatii kustannusarvion
- osaa arvioida korjauksen kannattavuuden
- neuvoo asiakasta korjauksen kannattavuudesta
- valitsee oikean huolto-ohjelman ja ohjelman mukaiset tarvikkeet ajoneuvoon

Opiskelija tekee polkupyörän huollon

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet
- puhdistaa polkupyörän huomioiden sähkölaitteet ja muut komponentit
- tunnistaa erilaiset pyörän rakenteet ja voimansiirron tekniikat
- tekee rungon ja haarukan tarkastuksen murtumien ja rasitusvaurioiden selvittämiseksi
- tarkistaa renkaiden ja kiekkojen kunnon
- tarkastaa, huoltaa ja korjaa polkupyörän jarrujärjestelmät
- tekee voimansiirron tarkastukset, voitelut ja säädöt
- tarkastaa, puhdistaa ja voitelee polkupyörän laakerit
- tarkastaa akun kunnon
- tarkastaa sähköisen voimansiirron komponenttien kunnon
- tarkistaa sähköisen käyttö- ja hallintajärjestelmän toiminnan
- suorittaa sähköisen voimansiirron ohjelmistopäivityksen
- luovuttaa polkupyörän asiakkaalle ja käy tehdyt työt läpi asiakkaan kanssa
- tekee polkupyörän liikennekelpoisuuden tarkastuksen
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää alan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- osaa suorittaa sähkötekniisiä perusmittauksia
- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä polkupyörien huoltoja alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.15. Päällirakenteiden korjaustyöt, 15 osp (106890)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu päällirakenteiden korjaukseen

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- osaa tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- suojaa ajoneuvon ja ympäristön työn ajaksi
- huomioi valmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädäntöjen vaikutukset työssään
- osaa turvallisesti vapauttaa hydraulikkajärjestelmän paineet

Opiskelija korjaa päällirakenteita

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- lajittelee syntyneet jätteet ja tuntee autoalan uusiokäytön periaatteet
- korjaa kuormakorin rakenteita
- huoltaa ja mittaa hydraulikkajärjestelmän
- vaihtaa hydraulikkaletkun
- tarkastaa päällirakenteen kiinnityksen
- tekee päällirakenteen sähköjärjestelmän vianhakua yleismittaria hyödyntäen
- huoltaa päällirakenteen
- tekee korjaustyön hitsaamalla
- tekee korjaustyön lämpöä hyödyntäen ja huomioi tulitöiden työturvallisuusriskit
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- varmistaa korjattujen osioiden oikean toiminnan
- varmistaa työympäristön turvallisuuteen vaikuttavat tuennat ja paineettomuudet ennen työhön ryhtymistä

Opiskelija hyödyntää päällirakenteiden korjauksessa tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- tuntee päällirakenteissa käytettävien hydraulikkajärjestelmien perusteet
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä hyötyajoneuvojen päällirakenteiden huoltoja sekä korjauksia korjaamalla tai kenttähuollossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.16. Sähkö- ja ohjausjärjestelmien diagnostiikka, 15 osp (106891)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu sähkö- ja ohjausjärjestelmien diagnoosiin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- edistää toiminnallaan työyhteisön työssä viihtymistä
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- tarkistaa ajoneuvoon liittyvät huoltotiedotteet
- tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- suojaa ajoneuvon töiden ajaksi
- tarkistaa informaatiojärjestelmien viestit

Opiskelija tekee sähkö- ja ohjaujärjestelmien diagnostiikkaa

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- tarkistaa diagnoositestillä käyttö- ja toimilaitteen ohjauksen toiminnan
- tarkistaa diagnoositestillä ohjainlaitteiden välisen tiedonsiirron toiminnan
- tekee ohjaujärjestelmän diagnostiikan autonvalmistajan ohjeiden mukaisesti
- tarkistaa väyläverkotetun järjestelmän toiminnan
- suorittaa vikadiagnoosin oskilloskoopilla mittaamalla väyläverkko-ohjattuun sähköjärjestelmään
- mittaa tiedonsiirtoväylien toimintaa osana vianetsintää
- tekee diagnoosin järjestelmätesterillä ja tekee tarvittavia sopeutuksia
- hoitaa työhön liittyvän asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- osaa lukea sähkö- ja väyläverkkokaavioita
- ymmärtää ohjelmistojen vaikutuksen komponentin toimintaan
- ymmärtää järjestelmäkokonaisuuden vaikutuksen vikakoodien muodostumiseen
- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja huolehtii työergonomiasta
- läpäise autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä sähkö- ja ohjausjärjestelmän korjauksia autoalan yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.17. Sähköjärjestelmien mittaaminen, 15 osp (106892)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu sähköjärjestelmän mittaustöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- edistää toiminnallaan työyhteisön työssä viihtymistä
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- suojaa ajoneuvon huoltotöiden ajaksi
- tarkistaa informaatiojärjestelmien viestit

Opiskelija tekee sähköjärjestelmien mittaustöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- tarkistaa diagnoositesterillä vikakoodit
- tekee diagnoositesterillä toimilaitteen ja tunnistimen testauksen
- määrittelee oikean mittaustavan komponentin mittaamiseksi korjausohjeita hyödyntäen
- mittaa viallisen komponentin sähköisen toiminnan
- mittaa komponentin toiminnan oskilloskoopilla
- mittaa väyläohjatun valaistusjärjestelmän toiminnan
- mittaa virtapiirin jännitehäviöt
- määrittelee sulakkeen ja sen virtapiirin toiminnan eri menetelmillä
- hoitaa työhön liittyvän asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- osaa lukea sähkö- ja väyläverkkokaavioita
- ymmärtää ohjelmistojen vaikutuksen komponentin toimintaan
- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä sähköjärjestelmän korjauksia autoalan yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.18. Työkoneiden korjaus, 30 osp (106893)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu työkoneiden korjaukseen

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- osaa toimia työryhmän jäsenenä
- osaa varustautua ja toimia kenttähuollossa
- osaa tunnistaa työkoneen voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- suojaa työkoneen työn ajaksi
- huomioi valmistajan takuu ehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädäntöjen vaikutukset työssään
- käyttää oikeanlaisia nosto- ja tuentavälineitä
- osaa turvallisesti vapauttaa hydraulikkajärjestelmän paineet

Opiskelija huoltaa työkoneita

Opiskelija

- tekee valmistajan ohjeiden mukaan määräaikaishuollon ja moottorihuollon työkoneeseen
- huoltaa työkoneen voimansiirtojärjestelmän
- huoltaa ilmastointijärjestelmän

Opiskelija korjaa työkoneita

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa tunnistaa ja ennaltaehkäistä työturvallisuusriskejä
- lajittelee syntyneet jätteet ja tuntee autoalan uusiokäytön periaatteet
- tekee hydraulikan vianhakua, mittaa paineet ja säätää virtaukset valmistajan ohjeita hyödyntäen
- vaihtaa hydraulikkaletkun
- irroittaa ja kiinnittää työkoneen renkaan tai telan
- korjaa pakokaasujen puhdistusjärjestelmän
- tekee voimansiirron komponenttien vianetsintää ja suorittaa komponentin vaihtotyön
- tekee korjaustyön lämpöä hyödyntäen ja huomioi tulitöiden työturvallisuusriskit
- tekee työkoneen sähköjärjestelmän vianhakua yleismittaria hyödyntäen
- liittää diagnoositestauslaitteen työkoneeseen, lukee vikakoodit
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- varmistaa korjattujen osioiden oikean toiminnan

Opiskelija hyödyntää työkoneiden korjauksessa tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- tuntee työkoneissa käytettävien hydraulikka järjestelmien perusteet
- tuntee perusteet dieselmootorin ohjausjärjestelmästä ja pakokaasujen puhdistuksesta
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä työkonoiden huoltoja sekä korjauksia korjaamolla tai kenttähuollossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.19. Uusien tuotteiden varustelu ja kokoaminen, 15 osp (106894)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu tuotteiden vastaanottoon

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- huomioi valmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja alan säädösten vaikutukset työssään

Opiskelija tekee tuotteen kasauksen

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet
- ottaa vastaan lähetyksen ja tarkistaa osoitetiedot ja kolliluvun
- tekee vastaanottotarkastuksen sekä tarkistaa lähetyslistan mukaiset numerot ja määrät lähetystä purettaessa sekä tehdä välivarastoinnin sovittuun varastopaikkaan
- seuraa tuotteiden varastosaldoja ja hälytysrajoja
- suorittaa laitteen kokoamisen valmistajan sekä työturvallisuusohjeiden mukaisesti
- asentaa laitteen lisävarusteen valmistajan ohjeiden mukaisesti
- testaa asennetut tuotteet ja varusteet
- varautuu opastamaan asiakasta laitteen turvallisessa käytössä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää alan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä laitteiden kokoamisia ja varusteluja alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.20. Vapaa-ajan ajoneuvojen ja varaosien myyntityö, 15 osp (106895)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu tuotteiden myyntityöhön

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- osaa liikkeensä edustamien tuotteiden tekniikan siten, että voi myydä liikkeen koko mallistoa huomioiden asiakkaan tarpeet
- huomioi valmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja alan säädösten vaikutukset työssään

Opiskelija suorittaa myyntityötä

Opiskelija

- tekee varaosien myyntityötä yrityksen ohjelmistoa käyttäen
- tilaa asiakkaan haluaman tuotteen ja määrittelee sen hinnan liikkeelle ja asiakkaalle
- huolehtii jälkiyhteydenpidosta asiakkaaseen
- hankkii uusia asiakkaita käyttämällä liikkeen tietokantaa ja sosiaalista mediaa
- käyttää kuvia ja videota markkinoinnin tukena
- huolehtii myyntilan estetiikasta
- määrittää tulevan vaihtolaitteen kunnon ja hyvityshinnan
- tuntee myymiensä laitteiden tekniikan siten, että pystyy neuvomaan asiakasta laitteen turvallisesta käytöstä
- tekee tuotteen myyntiin liittyvän lisämyyntikartoituksen asiakkaan kanssa
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää alan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä myyntityötä alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.21. Veneiden huolto, 15 osp (106896)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu vesikulkuneuvon huoltotöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- osaa tunnistaa kulkuneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- tunnistaa venetyypit ja niiden vaatimat työskentelytavat perä-, sisäperä-, keskimoottorien ja vesijettien osalta
- huomioi valmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja alan säädösten vaikutukset työssään
- määrittelee laitteen huolto- tai korjaustarpeen ja laatii kustannusarvion
- valitsee oikean huolto-ohjelman ja ohjelman mukaiset tarvikkeet laitteeseen
- osaa arvioida korjauksen kannattavuuden
- neuvoa asiakasta korjauksen kannattavuudesta

Opiskelija tekee vesikulkuneuvon huollon

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet
- tekee laitteeseen valmistajan ohjeen mukaisen huollon
- tekee öljyjen ja suodattimien vaihdon
- tekee nesteiden vaihdon
- tekee impellerin vaihdon
- koekäyttää huolletun moottorin
- varmistaa laitteen sähköisen toiminnan mittaamalla
- täyttää huolto raportin tehdystä huollosta
- hoitaa asiakaspalvelutilanteen ja tiedostaa yrittäjyyden merkityksen alan huoltotöissä
- tekee kulkuneuvon vesiliikennekelpoisuuden tarkastuksen
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää alan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä veneiden huoltoja alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.22. Veneiden telakointi, 15 osp (106897)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu veneen telakointiin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- huomioi valmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja alan säädösten vaikutukset työssään
- määrittelee laitteen huolto- tai korjaustarpeen ja laatii kustannusarvion

Opiskelija tekee veneen telakoinnin

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet
- valitsee veneen nostoa ja laskua varten oikeat nostovälineet
- varmistaa nostopaikan turvallisuuden
- osallistuu vesikulkuneuvon vesiltä nostoon työryhmän jäsenenä
- tekee moottoriveneen talvisäilytykseen liittyvät tarkastukset sekä huolto- ja puhdistustyöt
- suorittaa pohjan puhdistuksen ja huoltomaalauksen
- puhdistaa kuomut ja purjeet huoltoa ja säilytystä varten
- tekee vesikulkuneuvon tarvittavat huuhtelut ja jäätyminen estot
- määrittelee akun kunnan ja varaustilan jännite- ja kuormitusmittauksella
- valmistelee vesi- ja polttoainejärjestelmät säilytystä varten
- tekee öljyjen ja suodattimien vaihdon
- tekee työmääräyksen mukaiset huoltotehtävät ja täyttää huoltoraportin
- hoitaa asiakaspalvelutilanteen ja tiedostaa yrittäjyyden merkityksen alan huoltotöissä
- tekee kulkuneuvon vesiliikennekelpoisuuden tarkastuksen
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää alan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä veneiden kausitöitä alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.23. Huippuosaajana toimiminen, 15 osp (106730)

Ammattitaitovaatimukset

Osaamisen kehittäminen

Opiskelija

- arvioi omaa osaamistaan sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan perustellen

- laatii itselleen kehityssuunnitelman niin, että se tukee kasvua alan huippuammattilaiseksi
- kehittää osaamistaan ja työtapojaan saadun palautteen perusteella
- työskentelee muuttuvissa tilanteissa
- työskentelee pitkäjänteisesti työtään kehittäen
- toimii osana tiimiä ja jakaa osaamistaan muille.

Työskentely alan huippuosaamista vaativissa tehtävissä

Opiskelija

- valitsee työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit sekä käyttää niitä muuttuvissa tilanteissa
- kokeilee uusia työmenetelmiä työssään
- hankkii ja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa
- toimii kustannustehokkaasti ja yrityksen tuloksellisuutta edistävästi
- edistää uusien työtapojen ja -menetelmien käyttöä työyhteisössä
- vahvistaa ja luo uusia asiakassuhteita
- noudattaa työssään työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita
- ennakoii riskejä ja ilmoittaa työhön liittyvistä vaaratekijöistä
- varmistaa asiakasturvallisuuden
- työskentelee ergonomisesti ja huolehtii työkyvystään
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä

Laatuvaatimusten huomioiminen

Opiskelija

- asettaa tavoitteensa ja suunnittelee oman työnsä ja aikataulunsa realistiseksi
- työskentelee yrityksen tai organisaation laatuvaatimusten mukaisesti
- havaitsee laatupoikkeamat ja etsii niihin ratkaisuja
- toimii yrityksen tai organisaation kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti

Toimiminen alan verkostoissa

Opiskelija

- viestii asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä
- tuntee toimialan keskeiset kansalliset ja kansainväliset verkostot
- hyödyntää verkostojaan työssään

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä toimimalla vaativissa oman alan työtehtävissä. Osaaminen on mahdollista osoittaa myös kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailutilanteissa tai em. kilpailutilanteisiin valmistautumisessa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Ammattitaitovaatimuksista poikkeaminen tai osaamisen arvioinnin mukauttaminen eivät ole mahdollisia tässä tutkinnon osassa.

2.24. Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp (106735)

Ammattitaitovaatimukset

Ilmastonmuutoksen lähtökohtien selvittäminen

Opiskelija

- ymmärtää ilmastonmuutoksen ilmiönä ja ihmisen toiminnan vaikutuksen siihen sekä ratkaisujen tarpeen
- tunnistaa suomalaisen toimintaympäristön erityispiirteitä ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen
- tunnistaa keskeisiä ilmastonmuutokseen vaikuttavia tekijöitä omalla alallaan
- tunnistaa vaikutusmahdollisuuksia ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen omassa työtehtävässään.

Ilmastonmuutoksen vaikutusten ja ratkaisujen esittäminen

Opiskelija

- selvittää oman työnsä, työyhteisönsä toiminnan, tuotteen tai palvelun ilmastovaikutuksia
- pohtii käytännön ratkaisuja ilmastonmuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen toimialallaan
- arvioi ja vertailee pohtimiensa ilmastoratkaisujen toteuttamiskelpoisuutta ja taloudellisuutta
- ehdottaa käytännössä toteuttavissa olevia perusteltuja ratkaisuja työnsä tai työyhteisönsä toiminnan, tuotteen tai palvelun kehittämiseen ilmastovaikutusten vähentämiseksi

Ilmastovastuullisen toiminnan vahvistaminen

Opiskelija

- viestii ehdottamistaan ilmastoratkaisuista työyhteisössään
- osallistuu toimintaan, jolla kehitetään ilmastotietoisuutta ja -asioita työyhteisössä
- kannustaa omalla toiminnallaan muita ilmastovastuuseen

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä ilmastovastuullisesti omalla alallaan. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.25. Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp (106734)

Ammattitaitovaatimukset

Valmistautuminen kansainvälisessä työympäristössä toimimiseen

Opiskelija

- etsii tietoa ja perehtyy kansainväliseen työympäristöön ja tulevaan työtehtävään
- perehtyy työtehtävään liittyvien maiden kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- huolehtii kansainvälisessä työtehtävässä tarvittavista järjestelyistä ja asiakirjoista
- selvittää ja sopii työtehtävän tavoitteet ja sisällöt
- ottaa huomioon työympäristöön ja -tehtävään liittyvät vaatimukset, tarpeet ja aikataulun

Vuorovaikutus kansainvälisessä työympäristössä

Opiskelija

- toimii vuorovaikutuksessa kansainvälisen työyhteisön ja kansainvälisten asiakkaiden kanssa
- käyttää toimialansa keskeistä sanastoa vieraalla kielellä
- jakaa osaamistaan kansainvälisessä työympäristössä
- käyttää eri viestintäkanavia vastuullisesti
- toimii eri kulttuuritaustaisten ihmisten kanssa
- toimii työkuulttuurin mukaisesti

Työskentely kansainvälisessä ympäristössä

Opiskelija

- noudattaa sovittuja työaikoja ja toimintatapoja
- toimii joustavasti erilaisissa tilanteissa
- noudattaa työtehtäviin liittyviä määräyksiä ja ohjeita
- huomioi terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit
- toimii vastuullisesti ja eettisesti
- toimii tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäen

Kansainvälisen osaamisen hyödyntäminen ja jakaminen

Opiskelija

- arvioi kansainvälisessä työtehtävässä hankitun osaamisen merkitystä urallaan
- hyödyntää kansainvälistä osaamistaan työssään
- arvioi työtehtävään liittyvien maiden työmenetelmien ja toimintakulttuurien vaikutuksia työn sujuvuuteen ja lopputulokseen
- jakaa kansainvälistä osaamistaan työyhteisössä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskennellen kansainvälisessä työympäristössä tai projektissa ulkomailla tai kotimaassa.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.26. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp (106731)

Ammattitaitovaatimukset

Yhteyshenkilönä toimiminen

Opiskelija

- perehtyy oman alan tutkintojen perusteisiin ja tunnistaa työtehtävien yhteyden niihin
- perehtyy koulutuksen järjestäjän ja työpaikan väliseen työnjakoon ammatillisen koulutuksen järjestämisessä
- selvittää mahdollisuuksia järjestää koulutusta ja näyttöjä työpaikalla
- tiedottaa ammatillisen koulutuksen järjestämisestä työpaikalla yhdessä koulutuksen järjestäjän kanssa
- toimii vuorovaikutuksessa erilaisten opiskelijoiden ja työntekijöiden kanssa

Ohjaustilanteisiin valmentautuminen

Opiskelija

- perehtyy ohjattavan opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan
- osallistuu osaamisen hankkimisen suunnitteluun työpaikalla
- osallistuu ohjattavan opiskelijan työturvallisuuteen, työpaikan ohjeisiin ja käytäntöihin perehdyttämiseen
- suunnittelee opiskelijan ohjausta ja aikataulua
- seuraa erilaisia ohjaustilanteita
- hyödyntää digitaalisia välineitä tarkoituksenmukaisesti
- arvioi omaa ohjausosaamistaan ja määrittää kehittämistarpeensa

Palautteen antaminen osaamisen kehittämisestä

Opiskelija

- vertaa hankittua osaamista asetettuihin tavoitteisiin
- antaa rakentavaa palautetta osaamisen kehittämisestä
- huomioi palautteen antamisessa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat sekä eri kieli- ja kulttuuriryhmiä edustavat opiskelijat

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä toimimalla yhteyshenkilönä työpaikalla sekä valmentautumalla ohjaus- ja palautteenantotilanteisiin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.27. Yrityksessä toimiminen, 15 osp (106733)

Ammattitaitovaatimukset

Yrityksen liiketoiminnan suunnittelu

Opiskelija

- hankkii yrityksen liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa
- laatii asiakaslähtöisen toimenpidesuunnitelman ja täsmentää yrityksen tavoitteet
- laatii budjetit ja rahoitussuunnitelman tiedostaen yrittäjän aseman
- tunnistaa yritystoimintaan liittyvät keskeiset riskit
- ymmärtää kestäväen kehityksen vaatimukset ja merkityksen liiketoiminnalle

Yrityksen liiketoimintaa edistävien yhteistyöverkostojen rakentaminen

Opiskelija

- hankkii liiketoiminnan kannalta keskeisiä yhteistyökumppaneita
- sopii yhteistyöstä yhteistyökumppaneiden kanssa
- solmii tarvittaessa yhteistyösopimukset vastuut ja velvollisuudet huomioiden

Yrityksessä toimiminen

Opiskelija

- toimii yrittäjänä tai osana yhteistyöverkosta
- hoitaa sovittua liiketoiminnan osa-aluetta
- ratkaisee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintaan liittyviä ongelmatilanteita
- toimii toimialan lainsäädännön mukaisesti

Yrityksen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Opiskelija

- asettaa toiminnalleen tavoitteita yrityksen strategisten tavoitteiden mukaisesti
- tekee rakentavia ja perusteltuja ehdotuksia yrityksen toiminnan kehittämiseksi laatu- ja tulostavoitteet huomioiden
- ottaa suunnitelmissaan huomioon asiakkaiden ja sidosryhmien odotukset

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla yrityksessä ja kehittämällä yrityksen liiketoimintaa suunnitelman mukaisesti. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.28. Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp (106732)

Ammattitaitovaatimukset

Liiketoimintamahdollisuuksien etsiminen ja ideoiminen

Opiskelija

- kartoittaa valitsemallaan alalla toimivia yrityksiä ja asiakkaita
- arvioi kartoituksen pohjalta liiketoimintamahdollisuuksia
- ymmärtää kestäväen kehityksen vaatimukset ja merkityksen liiketoiminnalle

Liikeidean kehittäminen ja liiketoimintasuunnitelman laatiminen

Opiskelija

- selvittää markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä
- kartoittaa liikeideoita ja valitsee niistä toteuttamiskelpoisen
- tekee suunnitelman yrityksen toiminnoista hyödyntäen tarvittaessa asiantuntijoita
- laskee yritystoimintaan liittyviä tuottoja ja kustannuksia sekä suunnittelee rahoitusta
- ottaa suunnittelussa huomioon toimialan lainsäädännön

Verkostoituminen sidosryhmien kanssa

Opiskelija

- valitsee toimintansa kannalta keskeisiä sidosryhmiä
- esittelee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintamallin jollekin keskeiselle sidosryhmälle

Yrityksen perustamiseen liittyvien asiakirjojen laatiminen

Opiskelija

- valitsee sopivan yritysmuodon
- laskee tarvittavan rahoituksen
- selvittää yrityksen keskeiset perustamisasiakirjat ja laatii ne

Vahvuuksien ja osaamisen arviointi

Opiskelija

- kartoittaa vahvuutensa toimia yrittäjänä
- esittelee yritystoiminnassa tarvittavan osaamisensa

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä laatimalla yksin tai ryhmän kanssa liiketoimintasuunnitelman kehittämälleen liikeidealle. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.29. Hyötyajoneuvojen vaurikorjaus, 30 osp (106898)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu hyötyajoneuvojen vaurikorjaustöihin.

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tunnistaa ja ottaa työssään huomioon ajoneuvon käyttövoimaan, ajohallintajärjestelmiin, turvalaitteisiin ja koritekniikkaan liittyvät mahdolliset varo- ja erikoistoimenpiteet
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- toimii sisäisen yrittäjyyden mukaisesti sekä tiimityöskentelyä edistäen
- toimii työturvallisesti
- suojaa ajoneuvon ja ympäristön korjaustöiden ajaksi
- noudattaa toiminnassaan kestävän kehityksen periaatteita
- varmistaa, että vaurion ja korjausmenetelmien määrittelyyn ja todentamiseen tarvittavat työvälineet ovat käytettävissä
- tunnistaa hyötyajoneuvossa käytettävän ohjaamon rakenne- ja materiaalitekniikan, sekä onko kyseessä vääntöherkkä vai vääntöjäykkä runko- ja päällirakenne
- varmistaa, että ajoneuvon valmistajan korjaus- ja päällirakennepohjeet saatavilla
- tukee ajoneuvon ja muut kääntyvät tai kaatuvat osat turvallisiksi

Opiskelija tekee hyötyajoneuvojen vauriokorjausta.

Opiskelija

- kohtaa sisäisen ja ulkoisen asiakkaan yrityksen arvojen ja ohjeiden mukaisesti
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen ajoneuvoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- osaa tunnistaa ja ennaltaehkäistä vaaroja
- ennakoii riskejä ja ilmoittaa työhön liittyvistä vaaratekijöistä
- osaa toimia hätätilanteessa ja antaa ensiapua
- kysyy työnjohtajalta ja/tai asiakkaalta lisätietoja vahingosta ja vaurioista
- puhdistaa ajoneuvon ennen työn aloittamista, myös vaurioitumattomat osat ja tarkastaa mahdolliset muut vauriot
- hakee auton- ja maalinvalmistajan korjausohjeet työlleen myös englanninkielisestä lähteestä
- arvioi mahdollisuuden vaihtoehtoisten osien käytölle
- tekee vauriokorjauksesta työsuunnitelman
- tekee ehjän ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän jännitteettömäksi valmistajan ohjeen mukaisesti työsuoritukselta vastaavan henkilön ohjaamana
- valitsee tarvittavat työkalut, myös erikoistyökalut ja varmistaa työssä käytettävien työkalujen luokituksen riittävyyden
- lukee ja tulkitsee auton vikakoodit
- suorittaa vaurion määrittelyn kannalta välttämättömien osien irrotuksen
- ohjaamon rakennevaurioissa mittaa ohjaamon ajoneuvon valmistajan ohjeiden mukaan
- vaihtaa ohjaamon vaurioituneet ruuvikiinnitteiset osat
- tekee pienten vaurioiden korjaus- ja oikaisutyöt ohjaamon osalta
- viimeistelee oikaisutyön ja muovinkorjauksen siten, että maalauksen pohjatyöt voidaan tehdä normaalein toimenpitein
- luovuttaa ajoneuvon pintakäsittelijälle ja käy tehdyt työt läpi heidän kanssaan
- vaihtaa osittain ohjaamon kiinteitä osia normaalein liitosmenetelmin
- toimii avustavana henkilönä tuulilasin vaihdossa
- irrottaa ja asentaa ohjaamon sivu- ja takalasin
- korjaa tuulilasin kiveniskemät
- tekee auton ja perävaunun ohjauskulmamittaukset
- tekee rungon mittaukset
- määrittelee ja erottaa vauriot ohjaamon, rungon ja päällirakenteiden osalta
- suorittaa mag-hitsaukset teräsrakenteisiin, hitsaussauman täytettävä ajoneuvovalmistajan hitsauskohteelle asetetut laatu- ja turvallisuusvaatimukset

Opiskelija käsittelee vauriokorjauksessa käytettäviä laitteita, aineita, ja syntyviä jätteitä.

Opiskelija

- lukee käyttöturvallisuustiedotteita ja käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti
- kierrättää ja lajittelee vauriokorjauksessa syntyneitä jätteitä sekä tuntee uusiokäyttömahdollisuudet

Opiskelija hyödyntää ajoneuvoalan töissä tarvittavaa osaamista.

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- osaa korjaustöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- osaa tulkita ohjauskulma- ja rungon mittaustuloksia
- tiedostaa ajoneuvon päällerakentamista ja kippilaitteita koskevien viranomais määräyksien merkityksen korjaustoiminnassa
- osaa SFS 5750- kippaavan ajoneuvon vakavuuskokeen pääperiaatteet
- tuntee erilaiset runko- ja päällirakenteet ja niiden käyttäytymisen erilaisissa rasiutilanteissa
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla aidossa hyötyajoneuvokorjaamoympäristössä ajoneuvoalan työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.30. Vapaa-ajan ajoneuvojen huolto, 30 osp (106899)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon huoltotöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- huomioi ajoneuvovalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja alan säädösten vaikutukset työssään
- määrittelee ajoneuvon huoltotarpeen ja laatii kustannusarvion
- arvioi korjauksen kannattavuuden
- neuvoo asiakasta korjauksen kannattavuudesta ja vaihtoehdoista

Opiskelija tekee ajoneuvon huoltotöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- lajittelee syntyneet jätteet
- tekee ajoneuvon käyttöön liittyvät tarkastukset sekä huolto- ja puhdistustyöt
- analysoi ajoneuvon ja sen työlaitteen toiminnan aistihavainnot sekä elektronisia ja mekaanisia mittalaitteita käyttämällä
- huoltaa polttoaineen syöttölaitteet ja kaasuttimen
- vaihtaa jarrujen kulutusosat ja varmistaa toiminnan
- huoltaa erilaisia voimansiirtojärjestelmiä
- tarkastaa, tunnistaa ja vaihtaa vaurioituneet akkukäyttöisten laitteiden komponentit
- varmistaa laitteen sähköisen toiminnan mittaamalla
- hoitaa asiakaspalvelutilanteen ja tiedostaa yrittäjyyden merkityksen ajoneuvoalan huoltotöissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää ajoneuvoalan huoltotöissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvojen huoltoja alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.31. Ajoneuvon korroosioauriokorjaus, 15 osp (106900)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon korjaustöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- suojaa ajoneuvon ja ympäristön töiden ajaksi
- huomioi valmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja ajoneuvoalan säädösten vaikutukset työssään
- tunnistaa töissään työturvallisuusriskit ja tietää miten välttää vaaratilanteet

Opiskelija tekee vaurion korjaustöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee autoalan uusiokäytön periaatteet
- valitsee oikean korjausmenetelmän pintaosien ja runkorakenteen materiaalin mukaisesti
- korjaa ajoneuvon korroosioaurion hitsaamalla
- valmistaa korjauksessa tarvittavan ohutlevykomponentin ajoneuvoon
- varmistuu korjauksen ruostesuojauksesta
- tarkastaa ajoneuvon järjestelmän toiminnan työn jälkeen
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen ajoneuvoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- ylläpitää työkykyään ja huolehtii työergonomiasta
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvon vauriokorjauksia alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.32. Ajoneuvon lisävarustetyöt, 15 osp (106901)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon lisävarustetöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- suojaa ajoneuvon töiden ajaksi
- huomioi valmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja ajoneuvoalan säädösten vaikutukset työssään

Opiskelija tekee lisävarustetöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee autoalan uusiokäytön periaatteet
- asentaa ajoneuvon lisävarusteen
- tunnistaa lisävarusteen asennuksen vaikutuksen ajoneuvon muihin järjestelmiin
- tekee asennustyön taloudellisesti kannattavasti
- tekee lisävarusteen korjaustyön
- tarkastaa lisävarusteen toiminnan ja varmistaa ajoneuvon järjestelmän toiminnan lisävarustetyön jälkeen
- opastaa asiakasta lisävarusteen turvallisessa käytössä
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen ajoneuvoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvon lisävarustetöitä alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.33. Ajoneuvon ruostesuojaus, 15 osp (106902)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon ruostesuojaamiseen

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- suojaa ajoneuvon töiden ajaksi
- huomioi valmistajan takuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja ajoneuvoalan säädösten vaikutukset työssään
- tunnistaa töissään työturvallisuusriskit ja tietää miten välttää vaaratilanteet

Opiskelija tekee ruostesuojausta

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee autoalan uusiokäytön periaatteet
- purkaa alustansuojia ja verhoiluja suojauksen tieltä
- pesee ja puhdistaa suojattavat kohteet
- poistaa mekaanisesti irtoruosteen
- suojaa kohteet, joihin ruosteenestoaine ei sovellu
- levittää alustan, ovien ja luukkujen koteloihin kotelosuoja-aineen
- levittää alustasuojaa-aineen ajoneuvon alustaan
- tarkastaa ajoneuvon toiminnan työn jälkeen
- hoitaa työhön liittyvän asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen ajoneuvoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- ylläpitää työkykyään ja huolehtii työergonomiasta
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvon alustan suojausalan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.34. Ajoneuvon siistiminen, 15 osp (106903)

Ammattitaitovaatimukset

Ajoneuvon siistimistyöt

Opiskelija

- osaa noudattaa työaikoja

- ottaa työn vastaan sisäiseltä tai ulkoiselta asiakkaalta
- varmistaa asiakkaalta mitä käsittelyitä ajoneuvolle on tehty aikaisemmin
- tekee ajoneuvon päältä pesun, myös konehuoneen ja oven välit
- tekee ajoneuvon siistimisen sisältä
- pesee ja puhdistaa ajoneuvon sisätilat
- tarkastaa ajoneuvon maalipinnan, voiko ajoneuvon kiillottaa hiomatuotteilla
- tekee kiveniskemien paikkamaalauksen
- kiillottaa ajoneuvon
- tekee ajoneuvon vahauksen
- tekee ajoneuvon pinnoituksen
- ennallistaa ajoneuvon haalistuneet pinnat
- puhdistaa ajoneuvon lasit
- luovuttaa valmiin työn asiakkaalle

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- osaa ajoneuvon siistimistöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla ajoneuvon fiksaamisia tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.35. Ajoneuvotelematiikan neuvontatyöt, 15 osp (106904)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon telematiikkatöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- käyttää yrityksen asiakashallinta- ja palvelujärjestelmiä
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädäntöjen vaikutukset työssään
- tarkistaa informaatiojärjestelmien viestit

Opiskelija tekee ajoneuvon telematiikkatöitä

Opiskelija

- kuuntelee asiakasta ja selvittää asiakkaan tarpeen
- opastaa asiakasta ajoneuvon eri järjestelmien hallintalaitteiden käytössä
- opastaa asiakasta autonvalmistajien palvelujärjestelmien käyttöönotossa
- opastaa asiakasta huoltopalveluiden aktivoinneissa
- opastaa asiakasta ajoneuvokaluston ja eri komponenttien valvonnan käyttöönotoissa
- päivittää telematiikkajärjestelmiä
- varmistaa kuljettajaa avustavien järjestelmien toiminnan
- hoitaa asiakaspalvelutilanteen ja tiedostaa yrittäjyyden merkityksen työssään
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää autoalan telematiikkatöissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- tunnistaa matkustaja -informaatiojärjestelmiä
- tunnistaa (C-ITS) älyliikennejärjestelmiä ja tienpitäjän palveluita
- ylläpitää työkykyään ja huolehtii työergonomiasta
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvojen telematiikkatöitä autoalan yrityksessä, asiakkaan luona tai etäyhteydellä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.36. Alustan vianhaku, 15 osp (106905)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu alustan vianhakuun

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- suojaa ajoneuvon työn ajaksi
- huomioi ajoneuvovalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja ajoneuvoalan säädösten vaikutukset työssään
- suorittaa vian määrittelyn asiakkaan kuvailun perusteella ja täydentää vianhakua vuorovaikutuksen avulla
- tarkistaa ajonvakautusjärjestelmän merkkivalojen toiminnan

Opiskelija tekee alustan vianhakutöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- tunnistaa alustan erilaiset tekniset ratkaisut
- diagnosoi pyörän tuennan, jousituksen ja ohjauksen vikoja eri menetelmillä ja korjaa ne
- diagnosoi pyörän laakerivian ja korjaa sen
- huomioi työssään kuljettajaa avustavat järjestelmät
- varmistuu alustaan liittyvien järjestelmien toiminnasta diagnoositesterillä
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- lajittelee syntyneet jätteet ja tuntee autoalan uusiokäytön periaatteet

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja huolehtii työergonomista
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä alustan vianhakua autoalan yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.37. Kierrätysosien myyntitoiminnot, 15 osp (106906)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu tuotteiden myyntityöhön

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- tunnistaa purettavan ajoneuvon valmiste- ja varustetiedot
- tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- huomioi valmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja alan säädösten vaikutukset työssään

Opiskelija suorittaa myyntityötä

Opiskelija

- kuuntelee asiakasta ja selvittää asiakkaan tarpeen
- tarjoaa ja myy asiakkaan tarpeen mukaiset osat
- määrittelee purkuosien laatuluokituksen alan ohjeistuksen mukaan
- hinnoittelee purettuja osia
- valokuvaa ja tallentaa osien tiedot tietokantaan
- määrittelee purkuosille varaosapaikat
- paketoi ja lähettää tilatut osat käyttäen eri myynti- ja logistiikkakanavia, hyvää toimintatapaa noudattaen
- vastaanottaa ja hoitaa reklamaatiot sovittujen käytänteiden mukaisesti
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää alan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä kierrätysosien myyntitoimintoja ajoneuvopurkamolla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.38. Kierrätysosien talteenotto, 15 osp (106907)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon purkutöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- tunnistaa purettavan ajoneuvon valmiste- ja varustetiedot
- tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- huomioi alan säädösten vaikutukset työssään

Opiskelija tekee ajoneuvon purkutöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- tekee ajoneuvon ja ympäristön turvallisesti työskentelyä varten
- puhdistaa ajoneuvon
- ottaa turvallisesti talteen ja kierrättää ympäristöviranomaisten vaatimat kemikaalit ja materiaalit
- analysoi ajoneuvon kunnon aistinvaraisesti
- lukee ajoneuvon vikakoodit ja pakokaasupäästöt
- määrittelee talteen otettavat varaosat
- suunnittelee purkujärjestyksen ottaen huomioon työturvallisuuden
- irrottaa osat vaurioittamatta niitä ja merkitsee ne
- lajittelee kierrätykseen menevän materiaalin
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää ajoneuvoalan purkutöissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja
- tekee päivitykset osista tietokantaan
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä kierrätysosien talteenottoa ajoneuvopurkamolla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.39. Kilpa-ajoneuvomekaanikkona toimiminen, 15 osp (106908)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu kilpa-ajoneuvon huoltamiseen

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- suojaa ja tukee ajoneuvon turvallisesti huoltotöiden ajaksi
- tunnistaa moottoriurheiluun mahdollisesti liittyvät työturvallisuusriskit ja vaaratilanteet sekä varautuu niihin
- tulkitsee sääntökirjan merkityksen ja toimii sääntöjen mukaisesti
- ymmärtää luokitustodistuksia ja siinä olevia olevat perussääntöjä

Opiskelija tekee kilpa-ajoneuvon huoltotöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- tekee ajoneuvon käyttöön liittyvät tarkastukset sekä huolto- ja puhdistustyöt
- säätää ajoneuvon alustan toivottujen ajo-ominaisuuksien saavuttamiseksi
- tekee kilpa-ajoneuvojen rengastyöt
- vaihtaa jarrujen kulutusosat ja neuvoa kuljettajaa jarrubalanssin säädössä

Opiskelija hyödyntää kilpa-ajoneuvomekaanikon töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- noudattaa työntekijän työturvallisuusvelvoitetta ja turvallisuusohjeita moottoriurheilu tapahtumissa
- ilmoittaa vaaratilanteista sovitulla tavalla moottoriurheilu tapahtumissa olevalle esimiehelle
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä kilpa-ajoneuvojen huoltoja alan palvelua tarjoavassa työympäristössä ja moottoriurheilutapahtumassa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.40. Korjaamon tietojärjestelmien ylläpito, 15 osp (106909)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu tietojärjestelmien ylläpitotöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- edistää toiminnallaan työyhteisön työssä viihtymistä
- käyttää työssä tarvittavia käyttöjärjestelmiä
- käyttää työssä tarvittavia viestintävälineitä
- toimii ja dokumentoi työnsä organisaation tukipalveluprosessien mukaisesti

Opiskelija tekee tietojärjestelmien ylläpitotöitä

Opiskelija

- käyttää tietokoneen käyttöjärjestelmää
- selvittää ja ratkaisee laitteisto-, ajuri-, verkko- ja tulostusongelmia

Opiskelija tekee autoalan tietojärjestelmien ylläpitoa

Opiskelija

- käyttää autoalan korjaamosovelluksia
- päivittää yrityksen käyttöön autoalan korjaamosovelluksia
- käyttää korjaamon ajanvarausjärjestelmiä
- käyttää asiakasviestinnässä olevia viestintävälineitä
- opastaa asiakasta autotekniikan applikaatioiden käytössä
- toimii työryhmän jäsenenä yrityksen autonvalmistajan tietojärjestelmän käyttöönotossa

Opiskelija hyödyntää tietojärjestelmien tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja huolehtii ergonomiasta
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä korjaamon ja ajoneuvon tietojärjestelmien ylläpitotöitä autoalan yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.41. Lämmönhallintajärjestelmän korjaustyöt, 15 osp (106910)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon ilmastointijärjestelmän korjaustöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- edistää toiminnallaan työyhteisön työssä viihtymistä
- tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- suojaa ajoneuvon työn ajaksi
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- valitsee ajoneuvoon sopivan ilmastoinnin huolto-ohjelman sekä tarvittavat aineet ja tarvikkeet

Opiskelija tekee ilmastointijärjestelmän huollon

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee ajoneuvoalanan uusiokäytön periaatteet
- tarkastaa ilmastointijärjestelmän toiminnan
- tekee kylmäaineen poiston
- vaihtaa kylmäainejärjestelmän kuivaimen
- alipaineistaa järjestelmän
- lisää voiteluaineen järjestelmään
- täyttää kylmäainejärjestelmän
- luovuttaa ajoneuvon asiakkaalle ja käy tehdyt työt läpi asiakkaan kanssa
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija tekee järjestelmän korjaustyöt

Opiskelija

- päättelee asiakkaan kuvauksen perusteella toimimattoman järjestelmän vian
- tekee kylmäainejärjestelmän tiiveystestin tyypellä
- paikallistaa kylmäainevuodon eri menetelmillä
- mittaa komponentin sähköisen toiminnan
- vaihtaa viallisen komponentin
- tarkistaa järjestelmän toiminnan mittaamalla

Opiskelija testaa lämmönhallintajärjestelmän toiminnan

Opiskelija

- liittää diagnoositestauslaitteen ajoneuvoon ja tarkastaa vikakoodit
- tarkistaa lämmönhallintajärjestelmän toiminnan

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- huomio työssään ympäristönsuojelulaissa mainitut vaatimukset
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä Ilmastointijärjestelmän korjauksia autoalan yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.42. Rengastyöt, 15 osp (106911)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu rengastöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja ajoneuvon renkaita koskevat säädökset sekä rengasmerkinnät työssään
- tekee rengastyöhön liittyvän lisämyyntikartoituksen asiakkaan kanssa
- havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat
- tunnistaa erilaiset renkaat ja vanteet

Opiskelija tekee rengastyön

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- käyttää turvallisesti rengastöissä tarvittavia laitteita
- osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee autoalan uusiokäytön periaatteet
- määrittelee renkaassa ja vanteessa olevan vian ja korjauskelpoisuuden
- tekee renkaan paikkauksen käyttäen määräysten mukaisia työmenetelmiä
- tekee rengastyön myös matalaprofiilirenkaisiin
- vaihtaa renkaan vanteelle ja asentaa erilaisiin ajoneuvoihin valmistaja ohjeen mukaisesti rengaspaineenvalvontajärjestelmä huomioiden
- paineistaa renkaan käyttäen turvalaitetta
- tasapainottaa pyörän vanteeseen tarkoitetuilla painoilla
- puhdistaa pyöränkiinnityksen tasopinnat
- käyttää pyörän kiinnittämiseen oikeita työvälineitä, -menetelmiä ja kiristystiukkuuksia
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja neuvoo asiakasta rengasvalinnassa ja käytössä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija tarkastaa ja säätää pyörien asentokulmat

Opiskelija

- määrittelee alustan suuntauksesta johtuvan kulumisen
- tekee ohjaukskulmien säätötyön ja huomioi työn vaikutuksen kuljettajaa avustaviin järjestelmiin

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä rengasalan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä rengastöitä alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.43. Romuajoneuvojen esikäsittely, 15 osp (106720)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon purkutöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- tunnistaa purettavan ajoneuvon omistaja-, valmiste- ja rekisteritiedot
- tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- tekee romutustodistuksen purettavasta ajoneuvosta
- huomioi alan säädösten vaikutukset työssään

Opiskelija tekee ajoneuvon purkutöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimeja, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- käsittelee ja kierrättää turvallisesti ympäristöviranomaisten vaatimat kemikaalit ja materiaalit
- tunnistaa uudelleenkäyttöön soveltuvat osat ja komponentit
- purkaa ja valmistelee ajoneuvon purkamoalan ohjeistusten mukaisesti
- lajittelee kierrätykseen menevän materiaalin
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää ajoneuvoalan purkutöissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvojen purkutoimintoja ajoneuvopurkamolla. Siltä osin kuin tutkinon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.44. Teollisuuden asennustyöt, 15 osp (106912)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu asennustöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- toimii osana työryhmää
- suojaa työkohteen työn ajaksi
- käyttää valmistajan asennus- ja kokoonpano-ohjeita työssään
- varmistuu että omaa työssä vaadittavat luvat ja pätevyudet

Opiskelija tekee asennustöitä

Opiskelija

- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- lajittelee syntyneet jätteet ja ymmärtää kiertotalouden periaatteet työssään
- osaa käyttää eri liitosmenetelmiä
- tekee laitteen asennustöitä
- testaa ja arvioi laitteen toimintakunnon
- huoltaa laitteita
- tekee asennustöissä tarvittavia mittauksia
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Opiskelija hyödyntää työssä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä teollisuuden asennustöitä alan palvelua tarjoavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.45. Videomyyntityö, 15 osp (106913)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- ottaa huollon myyntitehtävissä yhteyttä asiakkaaseen videon välityksellä
- puhuu videolla selkeästi ja ymmärrettävästi asiakkaalle

- videoi huoltokunnon ja kertoo videon välityksellä asiakkaalle ajoneuvon kunnon
- tekee korjausehdotuksia ja pyytää luvan korjauksille
- myyntitehtävissä on yhteydessä asiakkaaseen videon välityksellä
- esittelee tuotteen yksityiskohtaisesti videon välityksellä ja ajantasaisesti
- tekee tarvekartoituksen videoinnin aikana
- kuuntelee asiakasta ja vastaa kysymyksiin
- tekee tarjousehdotuksen ja ehdotuksen jatkotoimenpiteistä
- varmistaa, että asiakas ymmärtää etämyynnin ja kotimyynnin ehdot

Ajoneuvokaupan lainsäädäntö

Opiskelija

- etsii tarvittavia tietoja ajoneuvoihin ja ajoneuvoalaan liittyvistä veroista ja veroluonteisista maksuista sekä ymmärtää niiden vaikutukset ajoneuvoalaan sekä omiin työtehtäviinsä
- neuvoo asiakasta myyntityössä tieliikenteeseen sekä ajoneuvoon liittyvän lainsäädännön vaikutuksista ajoneuvon käyttöön ja omistamiseen
- tekee kauppaan liittyvät sopimukset ja noudattaa moottoriajoneuvojen korjausehtoja
- tunnistaa kuluttajasuojalain ja virhevastuun vaatimukset erilaisissa kuluttajariitilanteissa
- osaa ottaa reklamaation vastaan ja ohjata sen käsiteltäväksi organisaatiossa

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä videomyyntiä ajoneuvolan yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.46. Ajoneuvokaupan myyntitehtävissä toimiminen, 30 osp (106915)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija kohtaa asiakkaan

Opiskelija

- kohtaa ja pitää yhteyttä asiakkaisiin liikkeen toimintaprosessin mukaisesti
- kuuntelee asiakasta ja selvittää asiakkaan tarpeen
- toimii henkilökohtaisissa asiakaskohtaamisissa asiakaslähtöisesti
- toimii vuorovaikutuksessa suomen kielen lisäksi myös vieraalla kielellä
- osaa palvella asiakasta erilaisissa etäkontakteissa

Opiskelija valmistautuu myyntityöhön

Opiskelija

- toimii myyntiliikkeen toimintatapojen, vastualueiden ja prosessien mukaisesti
- osaa tulkita myyntipalaverissa käsiteltäviä tunnuslukuja
- suorittaa ensiapukoulutuksen

Opiskelija käyttää asiakas- ja tietohallintojärjestelmiä

Opiskelija

- osaa nimetä myyntiliikkeessä käytettävät asiakashallinta- ja tietohallintojärjestelmät
- käyttää tietokonetta ja myyntiliikkeessä käytettäviä asiakashallinta- ja tietohallintojärjestelmiä
- käyttää monipuolisesti esitys-, tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelmistoja työssään

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Ajoneuvokaupan lainsäädäntö

Opiskelija

- etsii tarvittavia tietoja ajoneuvoihin ja ajoneuvoalaan liittyvistä veroista ja veroluonteisista maksuista sekä ymmärtää niiden vaikutukset ajoneuvoalaan sekä omiin työtehtäviinsä
- huomioi tieliikennelain vaatimukset ja merkityksen omissa työtehtävissään
- huomioi etäkauppaan liittyvät ehdot tehdessään sopimuksia
- neuvoo asiakasta myyntityössä tieliikenteeseen sekä ajoneuvoon liittyvän lainsäädännön vaikutuksista ajoneuvon käyttöön ja omistamiseen
- tekee kauppaan liittyvät sopimukset ja noudattaa moottoriajoneuvojen korjausehtoja
- tunnistaa kuluttajasuojalain ja virhevastuun vaatimukset erilaisissa kuluttajariitilanteissa
- osaa ottaa reklamaation vastaan ja ohjata sen käsiteltäväksi organisaatiossa

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvokaupan myyntitoimintoja myyntiliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.47. Tekninen neuvonta ja tuotetuntemus, 20 osp (106916)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija neuvoo asiakasta teknisissä asioissa
Opiskelija

- kuuntelee asiakasta ja selvittää asiakkaan tarpeen
- tunnistaa autojen erilaiset käyttövoimatekniikat ja osaa neuvoa ja opastaa niiden käytössä ja huollossa
- tunnistaa ajoneuvon voimanlähteen ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavat komponentit
- neuvoo asiakasta ajoneuvon perusrakenteessa ja toiminnassa
- neuvoo asiakasta ymmärtämään eri käyttövoimilla toimivien autojen käyttöä ja omistamista
- tunnistaa tärkeimpien komponenttien merkityksen ja perustoiminnot (jarrut, voimansiirto, renkaat, alusta, kori, hallintalaitteet ja turvallisuusvarusteet)
- neuvoo ja opastaa asiakasta ajoneuvon käytössä

Opiskelija hyödyntää ajoneuvotekniikan osaamista

Opiskelija

- perustelee asiakkaalle täyssähkö-, hybridi- ja polttokennoautojen hyödyntämistä
- suorittaa ajoneuvon matalajännitejärjestelmän akun jännitemittauksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Opiskelija valmistautuu ajoneuvokaupassa toimimiseen

Opiskelija

- tunnistaa automerkit ja niiden yleisimmät mallit
- tekee vertailuja eri autojen ja mallien välillä

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvokaupan teknistä neuvontaa myyntiliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.48. Toimiminen ajoneuvoalan liiketoimintaympäristössä, 20 osp (106917)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu toimimaan ajoneuvokaupassa
Opiskelija

- nimeää yleisimmät yritysmuodot ja niiden rakenteen
- tunnistaa yrityksen kannattavuuteen ja kulurakenteeseen vaikuttavia tekijöitä ja hyödyntää niitä omassa työssään
- tulkitsee tärkeimpiä myyntiyrityksen tunnuslukuja sekä niiden vaikutusta omiin työtehtäviin
- arvioi matemaattisten ratkaisujen oikeellisuutta ja tulosten suuruusluokkaa
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja

Opiskelija syventää osaamistaan ajoneuvokaupassa

Opiskelija

- tunnistaa ajoneuvoalaan liittyvien yritysten erityispiirteet ja markkinat
- tunnistaa ajoneuvoalan alueelliset, valtakunnalliset ja globaalit verkostot
- tietää erilaisiin verkostoihin liittymisen menetelmiä
- hankkii rakenteellista ja toiminnallista tietoa ajoneuvoalan toimintaympäristöstä sosiaalisen median kautta
- selvittää ajoneuvoalan alueellisen asiakasrakenteen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä harjoittamalla yritystoimintaa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.49. Ajoneuvokaupan sidosryhmien kanssa toimiminen, 15 osp (106918)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija toimii sidosryhmissä
Opiskelija

- tunnistaa ajoneuvokaupan tärkeimmät sidosryhmät
- ylläpitää ja kehittää yhteistyötä sidosryhmien kanssa
- hankkii ajantasaista tietoa yhteistyökumppanin tarjoamista palveluista
- opastaa asiakasta ajoneuvoalaan liittyvissä vakuutusratkaisuihin
- neuvoo asiakasta erilaisissa ajoneuvoalan rahoitusratkaisuihin
- opastaa asiakasta liikkuvuuspalveluratkaisuihin
- tarjoaa asiakkaan tarpeiden mukaista huolenpitosopimusta ja siihen liittyviä lisäpalveluita
- tunnistaa huolto- ja vauriokorjauspalvelut eri tilanteissa
- tarjoaa rengaskausisäilytystä ja siihen liittyviä palveluita
- opastaa asiakasta ajoneuvojen energiatankkauksen verkostoihin liittyvissä kysymyksissä

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä ajoneuvokauppaa harjoittavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.50. Ajoneuvon myyntiprosessin toteuttaminen, 15 osp (106919)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija kohtaa asiakkaan
Opiskelija

- kohtaa asiakkaita erilaisissa tilanteissa
- tuntee asiakkaiden käyttämiä tiedonhankintakanavia ja -menetelmiä
- kuuntelee ja palvelee kaikkia asiakkaita
- hankkii asiakkaita ja luo asiakassuhteita
- valmistautuu myyntitilanteisiin myyntitavoitteiden mukaisesti
- hoitaa ja kehittää verkostoja ja asiakkuuksia
- seuraa käytettyjen ajoneuvojen markkinatilannetta ja hintatasoa
- osaa myymiensä tuotteiden takuu- ja palautusehdot

Opiskelija suorittaa myyntityötä

Opiskelija

- tekee tarvekartoituksen ja tunnistaa asiakkaan ajoneuvotarpeet
- hoitaa myyntineuvottelun
- tuntee auton erilaiset hankintamenettelyt ja tarjoaa asiakkaalle soveltuvia vaihtoehtoja
- tarjoaa asiakkaalle asiakastarvetta vastaavan ajoneuvon, varusteet sekä lisäpalvelut
- tekee päätösehdotuksen ja sopii jatkotoimista
- tekee luovutusvalmistelut ja luovuttaa ajoneuvon
- ottaa yhteyttä asiakkaaseen luovutuksen jälkeen valmistajan tai työnantajan ohjeistuksen mukaisesti
- arvioi oman myyntityönsä kannattavuutta

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvokaupan myyntitehtäviä myyntiliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.51. Automerkkien ja -markkinoiden tunnistaminen, 15 osp (106920)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu autokaupassa toimimiseen

Opiskelija

- etsii julkisista tietolähteistä ensirekisteröintitilastotietoa ja tunnistaa tilastoissa luetellut myydyimmät automerkit ja mallit
- hankkii tietoa ajoneuvomyyntien alueellisista eroista
- tunnistaa myydyimmät automerkit ja mallit
- pitää ammattitaitoaan yllä vertailemalla saman segmentin ajoneuvoja
- vertailee ajoneuvoja energiamuotojen mukaan
- tunnistaa erilaiset autonostajien ryhmät ja niiden erilaiset tarpeet
- tunnistaa ajoneuvomyyntiin vaikuttavat trendit
- vertailee ajoneuvojen hankintaan vaikuttavien rahoitusmuotojen eroja
- tunnistaa autot valmistusmaan vaikutukset autokauppaan
- tunnistaa tunnetuimmat premium-automerkit
- vertailee autojen houkuttelevuutta ominaisuuksien ja lisävarusteiden kattavuuden mukaan
- tunnistaa erilaiset auton markkinointi- ja myyntitavat
- tuntee autojen valmistuksen ja logistiikan vaikutukset hiilijalanjälkeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä ajoneuvokauppaa harjoittavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.52. Huoltopalvelujen myyntiprosessin toteuttaminen, 15 osp (106921)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tekee huoltopalvelujen myyntiä

Opiskelija

- tekee asiakkaalle tarjouksen huolto- tai korjaustyöstä
- tekee huollon työtilauksen työnantajan toimintaohjeistuksen mukaisesti
- vastaanottaa huollon tilauksen asiakaspalvelun mukaisesti
- tarjoaa asiakkaalle sopivia lisäpalveluita asiakastarpeen mukaan
- tekee työmääräyksen
- seuraa työn kulkua ja etenemistä korjaamalla
- tarjoaa mahdollisia lisätoimia ja hyväksyytään ne asiakkaalla
- tarkistaa työn laadun
- ottaa yhteyttä asiakkaaseen työnantajan ohjeistuksen mukaisesti prosessin eri vaiheissa
- laskuttaa asiakasta laskelman mukaan
- selittää asiakkaalle työselosteen ja laskutuksen perusteet
- luovuttaa ajoneuvon asiakkaalle huollon jälkeen
- suorittaa jälkiyhteydenpidon asiakkaalle ohjeistuksen mukaisesti
- osaa myymiensä tuotteiden vastuu- takuu- ja palautusehdot
- vastaanottaa ja hoitaa reklamaatiot sovittujen käytänteiden mukaisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä huoltomyyntiä ajoneuvoalan yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.53. Varaosavarastossa toimiminen, 15 osp (106922)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija suorittaa varastotoimintoja

Opiskelija

- käyttää edustamansa yrityksen varastonhallinta- ja toiminnonohjausjärjestelmiä

- tietää varaston hyllypaikat tai hyllytysjärjestyksen
- tietää edustamansa yrityksen inventaarion suoritustavan ja raportoinnin
- perustaa ja poistaa tuotteita sijaintipaikasta varastossa
- osaa tehdä ehdotuksia tuotteen tilausmäärien nostamiseksi, laskemiseksi tai poistamiseksi varasto-ohjelmasta
- vastaanottaa, tarkastaa ja hyllyttää saapuvan tilauksen
- tietää logistiikkakustannusten vaikutuksen myyntikatteeseen
- lajittelee jätteet kestävän kehityksen ja kierrätyksen periaatteiden mukaisesti
- tunnistaa vaaralliset tai erikoiskäsittelyä vaativat tuotteet ja toimii niiden vaatimalla tavalla
- tekee kuljetusreklamaation ohjeistuksen mukaisesti
- toimii yhteistyökykyisesti
- toimii turvallisesti ja ergonomisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä varaosien varastotoimintoja ajoneuvolan yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin

2.54. Varaosien myyntiprosessi ja tuotetuntemus, 15 osp (106923)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tekee varaosien myyntityötä

Opiskelija

- määrittelee ja tarjoaa asiakkaan kuvauksen perusteella soveltuvan tuotteen käyttäen yrityksen käytössä olevia tietojärjestelmiä
- tekee tarvekartoituksen asiakkaan kuvauksen perusteella
- käyttää toiminnanohjausjärjestelmiä ja varaosajärjestelmiä
- hyödyntää verkostoja varaosien hankinnassa
- vie myyntiprosessin loppuun edustamansa liikkeen ohjeistuksen mukaisesti asiakasta tyydyttävällä tavalla
- tarjoaa asiakkaan tarvitsemia lisäosia, käyttönesteitä tai palveluita
- neuvoa asiakasta ajoneuvon varaosiin ja varusteluun liittyvissä asioissa
- pitää myymäläympäristön siistinä ja turvallisena sekä esteettisesti kaupallisen näköisenä
- ennakoii määräaikaishuoltoon tulevan ajoneuvon osatarpeen
- tuntee edustamansa yrityksen ajoneuvojen tekniikkaa
- hakee tarvittavaa tietoa luotettavista lähteistä
- osaa myymiensä tuotteiden takuu- ja palautusehdot
- vastaanottaa ja hoitaa reklamaatiot sovittujen käytänteiden mukaisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä varaosien myyntitehtäviä ajoneuvolan yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.55. Uusien ajoneuvojen myyjänä toimiminen, 15 osp (106924)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tekee ajoneuvokauppaa

Opiskelija

- toimii edustetun merkin edellyttämällä tavalla kaikissa asiakastilanteen vaiheissa
- tekee uusasiakashankintaa erilaisten järjestelmien kautta
- tutustuu asiakkaisiin myymälässä ja erilaisissa kontakteissa
- esittelee edustamansa merkin ja mallin ominaisuuksia yksityiskohtaisesti
- esittelee eri malleja ja niiden eroavaisuuksia
- tarjoaa ja myy sopivia lisävarusteita ja -palveluita
- määrittää uuden ajoneuvon hinnan ottaen huomioon kannattavuuden
- selvittää ja varmistaa ajoneuvon toimitusajan ja sen vaikutuksen kauppaan
- luovuttaa ajoneuvon koeajoon ja toimii mukana koeajolla turvallisuus- ja vakuutusohjeistusten mukaisesti
- tarjoaa palveluita kaupanteon ja luovutuksen väliseksi ajaksi
- pitää yhteyttä asiakkaaseen toimitusprosessin aikana
- myy ajoneuvon etämyyntinä olemassa olevia järjestelmiä hyödyntäen
- tuntee etämyynnin ehdot
- tarjoaa asiakkaalle sopivia rahoitusratkaisuja
- tarjoaa huolenpitosopimusta tai huoltosopimusta uuteen ajoneuvoon

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvokaupan myyntitoimintoja myyntiliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.56. Käytettyjen ajoneuvojen myyjänä toimiminen, 15 osp (106925)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija myy käytettyjä ajoneuvoja
Opiskelija

- seuraa eri automerkkien ja mallien hinnan muodostumista EU-alueen markkinoilla
- laskee logistiikkakustannusten vaikutuksen tuontiautojen kannattavuuteen
- tekee myytävästä ajoneuvosta esittelyvideon
- esittelee myytävää ajoneuvoa etäyhteydellä
- selvittää ajoneuvon historiatiedot ja tunnistaa tuontiautoihin liittyvät poikkeamat ja riskit
- arvioi käytetyn ajoneuvon kunnon ja varusteet
- tietää autoliikkeen edellyttämän tuottotavoitteen ja sen määräytymiseen vaikuttavat tekijät
- selvittää verkostojen avulla tyypillisiä osa- ja korjauskustannuksia
- arvioi mahdollisten jälkikulujen vaikutusta kannattavuuteen
- toimii varaston kiertonopeuteen asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- vastaanottaa reklamaation ja tietää käsittelyprosessin
- osaa myytävän ajoneuvon mahdolliset vaihtoautotakuuehdot
- osaa selvittää tuontiauton autoveron määräytymisen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvokaupan myyntitoimintoja myyntiliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.57. Rengas- ja vannemyyntityö, 15 osp (106926)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tekee rengas- ja vannekauppaa

Opiskelija

- arvioi renkaiden ja vanteiden liikennekelppoisuuden

- arvioi renkaiden, vanteiden ja rengaspainetunnistimien ajoneuvokohtaisen soveltuvuuden, käyttäen hyväkseen sopivuusohjeistoja
- tarjoaa asiakkaan tarpeen mukaisia turvallisia rengas- ja vannetuotteita sekä muita oheistarvikkeita
- asentaa turvallisesti renkaan vanteelle, vaihtaa autoon pyörät ja suorittaa rengaspainetunnistimien nollauksen
- neuvoo asiakasta ajoneuvon tyyppihyväksytyissä rengasvaihtoehdoissa
- neuvoo asiakasta renkaiden turvallisuuteen ja suorituskykyyn vaikuttavissa asioissa
- opastaa asiakasta renkaiden kulumisessa ja ajokäyttämiseen liittyvissä asioissa
- opastaa asiakasta voimassa olevista määräyksistä koskien renkaiden sijoittelua, nastoitusta ja urasyvyysiksiä
- tunnistaa kuorma- ja linja-autojen, maansiirto-, maatalous- ja teollisuuskoneiden sekä moottoripyörien rengasmyynnin perusteet

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä rengas- ja vannemyyntiä ajoneuvolan yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.58. Korjaamoprosessissa toimiminen, 15 osp (106927)

Ammattitaitovaatimukset

Asiakasvuorovaikutusvaihe
Opiskelija

- tekee asiakastarpeen mukaisen huollon ajanvarauksen
- vastaanottaa ajoneuvon ja käy läpi tilatut työt ja mahdolliset lisätarpeet asiakkaan kanssa
- on asiakkaaseen yhteydessä huollon tai korjauksen eri vaiheissa ja käyttää videointipalvelua
- luovuttaa ajoneuvon asiakkaalle ohjeistuksen mukaisesti
- hyödyntää saatua palautetta omassa työssään

Korjaamovaihe

Opiskelija

- toimittaa työmääräyksen prosessiin
- valmistelee työt korjaamon aikataulun ja resurssien mukaisesti
- seuraa työn aikataulun mukaista etenemistä
- tarkistaa työn suorituksen ja varmistaa työn laadun
- laskuttaa asiakasta

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä huoltomyyntiä ajoneuvolan yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.59. Lisävarusteiden myyntityö, 15 osp (106928)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu lisävarusteiden myyntityöhön

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- osaa liikkeensä edustamien tuotteiden tekniikan siten, että voi myydä liikkeen koko lisävarustevalikoimaa, huomioiden asiakkaan tarpeet

Opiskelija suorittaa myyntityötä

Opiskelija

- kuuntelee asiakasta ja selvittää asiakkaan tarpeen
- tarjoaa ja myy asiakkaan tarpeen mukaiset lisävarusteet
- tilaa asiakkaan haluaman tuotteen ja määrittelee sen hinnan liikkeelle ja asiakkaalle
- hankkii uusia asiakkaita käyttämällä liikkeen tietokantaa ja sosiaalista mediaa
- käyttää kuvia ja videota markkinoinnin ja myynnin tukena
- huolehtii myyntilan estetiikasta
- tuntee myymiensä laitteiden tekniikan siten, että pystyy neuvomaan asiakasta laitteen turvallisesta käytöstä
- vastaanottaa ja hoitaa reklamaatiot sovittujen käytänteiden mukaisesti
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta

Ajoneuvokaupan lainsäädäntö

Opiskelija

- huomioi etäkauppaan liittyvät ehdot tehdessään sopimuksia
- tekee kauppaan liittyvät sopimukset ja noudattaa moottoriajoneuvojen korjausehtoja
- tunnistaa kuluttajasuojalain ja virhevastuun vaatimukset erilaisissa kuluttajariitatilanteissa
- osaa ottaa reklamaation vastaan ja ohjata sen käsiteltäväksi organisaatiossa

Opiskelija hyödyntää alan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä myyntityötä alan palvelua tarjoavassa liikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.60. Vaurikorjaustyön aloitus, 10 osp (106929)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon vaurikorjaustöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- tunnistaa ja ottaa työssään huomioon ajoneuvon käyttövoimaan, ajohallintajärjestelmiin, turvalaitteisiin ja koritekniikkaan liittyvät mahdolliset varo- ja erikoistoimenpiteet
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- suojaa ajoneuvon korjaustöiden ajaksi
- tekee työhön liittyvän lisämyyntikartoituksen asiakkaan kanssa

Opiskelija tekee vauriokorjaustyön aloittamiseen liittyviä töitä

Opiskelija

- kohtaa sisäisen ja ulkoisen asiakkaan yrityksen arvojen ja ohjeiden mukaisesti
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- osaa tunnistaa ja ennaltaehkäistä vaaroja
- kysyy työnjohtajalta ja/tai asiakkaalta lisätietoja vahingosta ja vaurioista
- hakee auton-, työväline- ja maalinvalmistajan ohjeet työelleen myös englanninkielisestä lähteestä
- arvioi mahdollisuuden vaihtoehtoisten osien käytölle
- täydentää korjauskustannuslaskelmaa siitä puuttuvilla tiedoilla
- valitsee tarvittavat työkalut, myös erikoistyökalut
- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- tekee ehjän ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän jännitteettömäksi valmistajan ohjeen mukaisesti työsuorituksesta vastaavan henkilön ohjaamana
- puhdistaa ajoneuvon ennen työn aloittamista, myös vaurioitumattomat osat, ja tarkastaa mahdolliset muut vauriot
- lukee vikakoodit ja dokumentoi ne

Opiskelija käsittelee vauriokorjauksessa käytettäviä laitteita, aineita, ja syntyviä jätteitä

Opiskelija

- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- lukee käyttöturvallisuustiedotteita ja käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti
- käsittelee ja lajittelee ajoneuvoalalla syntyneitä jätteitä ja sivutuotteita ohjeiden mukaisesti
- kierrättää vauriokorjauksessa syntyneitä jätteitä sekä tuntee uusiokäyttömahdollisuudet

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- tuntee ajoneuvon kokonaisrakenteen ja järjestelmien toimintatavat
- osaa korjaustöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla aidossa korjaamoympäristössä autoalan työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.61. Ajoneuvon korinosien irrotus ja asennustyöt, 10 osp (106930)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu irrotus- ja asennustöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tarkastaa työmääräimen ja korjauskustannuslaskelman, täydentää puutteita huomattessaan
- hakee ajoneuvon- ja materiaalinvalmistajan ohjeet irrotus- ja asennustöihin, myös vieraalla kielellä
- suojaa itsensä ja työympäristön käytettävien kemikaalien käyttöturvatieotteen ja ajoneuvonvalmistajan ohjeiden mukaisesti
- arvioi vaihtoehtoisten varaosien käytön vaikutuksen korjauksen kokonaiskustannukseen

Irrotus- ja asennustyöt

Opiskelija

- irrottaa ajoneuvosta pultti- tai ruuvikiinnitteisen osan valmistajan ohjeen mukaisesti
- asentaa ajoneuvoon pultti- tai ruuvikiinnitteisen osan valmistajan ohjeen mukaisesti
- säätää asentamansa osan valmistajan ohjearvoihin
- tekee ruosteenesto- ja korroosionsuojaus käsittelyn valmistajan ohjeiden mukaisesti

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- työskentelee taloudellisesti ja ymmärtää oman työnsä vaikutuksen yrityksen kannattavuuteen
- tarkastaa koneet ja työvälineet, puhdistaa ja huoltaa ne ohjeiden mukaisesti
- työskentelee kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti, ossaa lajitella ja kierrättää jätteet ohjeiden mukaisesti
- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- osaa irrotus- ja asennustöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla autokorikorjaamossa, autokorinkorjaajan tai automaalarin tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.62. Muovikorjaus, 5 osp (106931)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu muovikorjaustöihin.

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tunnistaa ja ottaa työssään huomioon ajoneuvon käyttövoimaan, ajohallintajärjestelmiin, turvalaitteisiin ja koritekniikkaan liittyvät mahdolliset varo- ja erikoistoimenpiteet
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- suojaa ajoneuvon korjaustöiden ajaksi
- varmistaa, että ajoneuvonvalmistajan korjausohjeet sallivat muovikorjauksen korjattavan osakomponentin osalta
- tunnistaa ajoneuvon liikenneturvallisuuteen liittyvät turvalaite-, aktiivisen ajohallinta- ja jalankulkijasuojajärjestelmien vaikutukset korjausmenetelmiin
- tunnistaa korjattavan muovilaadun ja valitsee oikean muovikorjausmenetelmän
- noudattaa muovikorjauksen vaurioluokittelussa, työ- ja materiaalikustannusten määrittämisessä valtakunnallisesti voimassa olevaa muovikorjausnormistoa
- osaa arvioida muovikorjauksen kannattavuuden

Opiskelija tekee muovikorjaukseen liittyviä töitä.

Opiskelija

- kohtaa sisäisen ja ulkoisen asiakkaan yrityksen arvojen ja ohjeiden mukaisesti
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- osaa tunnistaa ja ennaltaehkäistä vaaroja
- kysyy työnjohtajalta ja/tai asiakkaalta lisätietoja vahingosta ja vaurioista
- puhdistaa ajoneuvon ennen työn aloittamista, myös vaurioitumattomat osat ja tarkastaa mahdolliset muut vauriot
- pesee ja puhdistaa koko korjattavan muoviosakomponentin
- tarkistaa korjattavan osan mahdollisten piilovaurioiden osalta sekä valmistajan muovimerkinnän
- varmistaa korjattavan vaurioalueen pinta-alan, vaurioluokan ja korjausmenetelmän, ilmoittaa ja dokumentoi mahdolliset muutokset
- täydentää korjauskustannuslaskelmaa siitä puuttuvilla tiedoilla
- hakee auton- ja maalinvalmistajan korjausohjeet työlleen myös englanninkielisestä lähteestä
- arvioi mahdollisuuden vaihtoehtoisten osien käytölle
- korjaa kiinnityskorvakevauriot
- oikaisee ulkopintavaurion muodonmuutokset
- korjaa ulko- ja sisäpintavaurion soveltuvaa menetelmää käyttäen
- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- valitsee tarvittavat työkalut, myös erikoistyökalut
- viimeistelee maalattavan muoviosan korjauksen siten, että maalauksen pohjatyöt voidaan tehdä normaalein toimenpitein
- tarkistaa korjauksen kestävyuden sekä sovittaa maalattavan osan ennen maalaustoimenpiteitä
- tarjoaa asiakkaalle korjaustyöhön kuulumattomia, mutta siihen soveltuvia tuotteita ja palveluja

Opiskelija käsittelee vaurikorjauksessa käytettäviä laitteita, aineita, ja syntyviä jätteitä.

Opiskelija

- lukee käyttöturvallisuustiedotteita ja käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti
- käsittelee ja lajittelee ajoneuvoalalla syntyneitä jätteitä ja sivutuotteita ohjeiden mukaisesti
- kierrättää vaurikorjauksessa syntyneitä jätteitä sekä tuntee uusiokäyttömahdollisuudet

Opiskelija hyödyntää ajoneuvoalan töissä tarvittavaa osaamista.

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- osaa korjaustöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- osaa määrittää pinta-aloja ja hallitsee mittayksiköiden muutokset
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla aidossa ajoneuvokorjaamoympäristössä ajoneuvoalan työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.63. Lasien vaihto ja kiveniskemän korjaus, 15 osp (106932)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu lasien vaihtotöihin ja kiveniskemän korjaukseen.

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tunnistaa ja ottaa työssään huomioon ajoneuvon käyttövoimaan, ajohallintajärjestelmiin, turvalaitteisiin ja koritekniikkaan liittyvät mahdolliset varo- ja erikoistoimenpiteet
- huomioi autonvalmistajan takuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- suojaa ajoneuvon korjaustöiden ajaksi
- osaa arvioida korjauksen kannattavuuden
- toimii työturvallisesti
- noudattaa toiminnassaan kestävän kehityksen periaatteita

Opiskelija tekee lasitöihin liittyviä töitä.

Opiskelija

- kohtaa sisäisen ja ulkoisen asiakkaan yrityksen arvojen ja ohjeiden mukaisesti
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- kysyy työnjohtajalta ja/tai asiakkaalta tarvittaessa lisätietoja työstä
- arvioi mahdollisuuden vaihtoehtoisten osien käytölle
- täydentää korjauskustannuslaskelmaa siitä puuttuvilla tiedoilla
- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- puhdistaa ajoneuvon ennen työn aloittamista, myös vaurioitumattomat osat, ja tarkastaa mahdolliset muut vauriot
- hakee auton- ja korjausmateriaalienvalmistajan ohjeet työlleen myös englanninkielisestä lähteestä
- tekee ehjän ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän jännitteettömäksi valmistajan ohjeen mukaisesti työsuoritukselta vastaavan henkilön ohjaamana
- irrottaa vaurioituneet tai työnkannalta välttämättömät ajoneuvon osat autonvalmistajan ohjeiden mukaisesti
- irrottaa ja kiinnittää ajoneuvojen lasit ilman kuljettajan tukijärjestelmän, ADAS (Advanced Driver-Assistance Systems) -järjestelmien sopeuttamista
- korjaa kiveniskemän
- puhdistaa ajoneuvon ennen työn aloittamista, myös vaurioitumattomat osat, ja tarkastaa mahdolliset muut vauriot
- luovuttaa ajoneuvon asiakkaalle ja käy tehdyt työt läpi asiakkaan kanssa
- tarjoaa asiakkaalle korjaustyöhön kuulumattomia, mutta siihen soveltuvia tuotteita ja palveluja

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista.

Opiskelija

- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- lukee käyttöturvallisuustiedotteita ja käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti
- käsittelee ja lajittelee ajoneuvoalalla syntyneitä jätteitä ja sivutuotteita ohjeiden mukaisesti
- osaa korjaustöihin liittyvien fyysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvoalan lasien vaihto ja korjaustöitä ajoneuvokorjaamolla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.64. Korivaurion määrittely, 15 osp (106933)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu korivaurion määrittelyyn.

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tunnistaa ja ottaa työssään huomioon ajoneuvon käyttövoimaan, ajohallintajärjestelmiin, turvalaitteisiin ja koritekniikkaan liittyvät mahdolliset varo- ja erikoistoimenpiteet
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- suojaa ajoneuvon töiden ajaksi
- varmistaa, että ajoneuvovalmistajan korjausohjeet ja korin mittakortit ovat saatavilla
- varmistaa, että vaurioluokan ja vauriotyyppin määrittelyyn ja todentamiseen tarvittavat työvälineet ovat käytettävissä
- tunnistaa ajoneuvossa käytettävän kori-, alusta- ja materiaalitekniikan, sekä niiden vaikutukset ajoneuvon törmäyskäyttäytymiseen ja korjausmenetelmiin
- osaa neuvoa asiakasta korjauksen kannattavuudesta

Opiskelija tekee vaurion määrittelyyn liittyviä töitä.

Opiskelija

- kohtaa sisäisen ja ulkoisen asiakkaan yrityksen arvojen ja ohjeiden mukaisesti
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- kysyy työnjohtajalta ja/tai asiakkaalta lisätietoja vahingosta ja vaurioista
- lukee ajoneuvon vikakoodit ja analysoi vaurioon kuuluvat viat ja dokumentoi tuloksen
- puhdistaa ajoneuvon ennen työn aloittamista, myös vaurioitumattomat osat ja tarkastaa mahdolliset muut vauriot
- hakee auton- ja maalinvalmistajan korjausohjeet työlleen myös englanninkielisestä lähteestä
- määrittää vaihdettavat korinosat ja arvioi mahdollisuuden vaihtoehtoisten osien käytölle
- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- tekee ehjän ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän jännitteettömäksi valmistajan ohjeen mukaisesti työsuoritukselta vastaavan henkilön ohjaamana
- määrittää korinpintaosien korjattavissa olevat vauriot pinta-alan ja vauriotyyppin perusteella, käyttää tarkoitukseen soveltuvia mitta- ja apuvälineitä
- määrittää maalausmenetelmän ja maalattavat osat
- määrittää mekaanisten osien vauriot ja niiden korjausmenetelmät
- mittaa ja säätää ohjauskulmat
- tekee korin rakennevaurioissa 1D-korimittaukset ajoneuvovalmistajan ohjeiden mukaan
- tekee korin rakennevaurioissa vauriomäärittelyn käyttämällä 2D- tai 3D-mittausjärjestelmää mittalaittevalmistajan ohjeiden mukaan
- mittaa ajoneuvon korin ajoneuvovalmistajan ohjeen mukaisesti ja katsastusviranomaisen vaatimalla tavalla
- analysoi mittaustulokset ja dokumentoi ne
- tekee vaurion korjaamisesta työsuunnitelman ja kustannusarvion

Opiskelija hyödyntää ajoneuvoalan töissä tarvittavaa osaamista.

Opiskelija

- tuntee eri ajoneuvovalmistajien käyttämät kori- ja materiaalitekniikat sekä niiden törmäyskäyttäytymisen erilaisissa törmäystilanteissa
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- osaa määrittää pinta-aloja ja hallitsee mittayksiköiden muutokset
- osaa korjaustöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- osaa vaurioluokittelun perusteet
- osaa erottaa korivauriot alusta- ja hallintalaitteiden vaurioista
- tiedostaa hybridikorirakenteiden korjausmenetelmien erityisvaatimukset
- osaa valita ajoneuvon ja korjauksen kannalta kestävimmän ja laadullisesti parhaimman korjausmenetelmän
- käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- kierrättää vauriokorjauksessa syntyneet jätteet sekä tuntee uusiokäyttömahdollisuudet.
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla aidossa ajoneuvokorjaamoympäristössä ajoneuvoalan työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.65. Ajoneuvon pintaosien vaihto-, korjaus- ja oikaisutyöt, 30 osp (106934)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ajoneuvon pintaosien korjaus- ja oikaisutöihin.

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tunnistaa ja ottaa työssään huomioon ajoneuvon käyttövoimaan, ajohallintajärjestelmiin, turvalaitteisiin ja koritekniikkaan liittyvät mahdolliset varo- ja erikoistoimenpiteet
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- osaa arvioida korjauksen kannattavuuden
- osaa neuvoa asiakasta korjauksen kannattavuudesta
- toimii sisäisen yrittäjyyden mukaisesti sekä tiimityöskentelyä edistäen

Opiskelija tekee ajoneuvon pintaosien vaihto-, korjaus- ja oikaisutöihin liittyviä töitä.

Opiskelija

- kohtaa sisäisen ja ulkoisen asiakkaan yrityksen arvojen ja ohjeiden mukaisesti
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen ajoneuvoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- osaa tunnistaa ja ennaltaehkäistä vaaroja
- osaa toimia hätätilanteessa ja antaa ensiapua
- kysyy työnjohtajalta ja/tai asiakkaalta lisätietoja vahingosta ja vaurioista
- suojaa ajoneuvon korjaustöiden ajaksi
- lukee vikakoodit ja dokumentoi ne
- puhdistaa ajoneuvon ennen työn aloittamista, myös vaurioitumattomat osat ja tarkastaa mahdolliset muut vauriot
- hakee auton-, työväline- ja maalinvalmistajan ohjeet työnsä myös englanninkielisestä lähteestä
- arvioi mahdollisuuden vaihtoehtoisten osien käytölle
- täydentää korjauskustannuslaskelmaa siitä puuttuvilla tiedoilla
- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- tekee ehjän ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän jännitteettömäksi valmistajan ohjeen mukaisesti työsuoritukselta vastaavan henkilön ohjaamana
- valitsee tarvittavat työkalut, myös erikoistyökalut
- tarjoaa asiakkaalle korjaustyöhön kuulumattomia, mutta siihen soveltuvia tuotteita ja palveluja

Opiskelija tekee pintaosien vaihtotöitä.

Opiskelija

- puhdistaa ajoneuvon ennen työn aloittamista, myös vaurioitumattomat osat ja tarkastaa mahdolliset muut vauriot
- määrittää vaihdettavat osat
- vaihtaa korin pintaosia auton- ja korjauslaitevalmistajan ohjeita noudattaen
- tekee korroosionestokäsittelyn vauriot, tehdyt ja tulevat työt huomioiden
- varmistaa työhön kuuluvat työt oikein tehdyksi ennen ajoneuvon siirtämistä pintakäsittelyyn
- luovuttaa ajoneuvon pintakäsittelijälle ja käy tehdyt työt läpi heidän kanssaan

Opiskelija tekee pintaosien korjaus- ja oikaisutöitä.

Opiskelija

- puhdistaa ajoneuvon ennen työn aloittamista, myös vaurioitumattomat osat ja tarkastaa mahdolliset muut vauriot
- määrittää vaurion pinta-alan ja vaurioluokan normistojen mukaisesti
- oikaisee vaurioituneet pintaosat siten, että työtä on mahdollista jatkaa normaalein pohjustustyömenetelmin
- käyttää vauriokorjaukseen tarkoitettuja täyteaineita ohjeita noudattaen
- tekee korroosionestokäsittelyn vauriot, tehdyt ja tulevat työt huomioiden

- luovuttaa ajoneuvon pintakäsittelijälle ja käy tehdyt työt läpi heidän kanssaan
- varmistaa työhön kuuluvat työt oikein tehdyksi ennen ajoneuvon siirtämistä pintakäsittelyyn

Opiskelija käsittelee vauriokorjauksessa käytettäviä laitteita, aineita, ja syntyviä jätteitä.

Opiskelija

- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- lukee käyttöturvallisuustiedotteita ja käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti
- käsittelee ja lajittelee ajoneuvoalalla syntyneitä jätteitä ja sivutuotteita ohjeiden mukaisesti
- kierrättää vauriokorjauksessa syntyneitä jätteitä sekä tuntee uusiokäyttömahdollisuudet

Opiskelija hyödyntää ajoneuvoalan töissä tarvittavaa osaamista.

Opiskelija

- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- osaa korjaustöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- osaa määrittää pinta-aloja ja hallitsee mittayksiköiden muutokset
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla aidossa ajoneuvokorjaamoympäristössä ajoneuvoalan työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.66. Korin kiinteiden pintaosien vaihtotyö, 30 osp (106935)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu korin kiinteiden pintaosien vaihtotöihin.

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tunnistaa ja ottaa työssään huomioon ajoneuvon käyttövoimaan, ajohallintajärjestelmiin, turvalaitteisiin ja koritekniikkaan liittyvät mahdolliset varo- ja erikoistoimenpiteet
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- suojaa ajoneuvon korjaustöiden ajaksi
- osaa arvioida korjauksen kannattavuuden
- osaa neuvoa asiakasta korjauksen kannattavuudesta
- tekee työhön liittyvän lisämyyntikartoituksen asiakkaan kanssa

Opiskelija tekee korin kiinteiden pintaosien vaihtamiseen liittyviä töitä.

Opiskelija

- kohtaa sisäisen ja ulkoisen asiakkaan yrityksen arvojen ja ohjeiden mukaisesti
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- kysyy työnjohtajalta ja/tai asiakkaalta lisätietoja vahingosta ja vaurioista
- lukee vikakoodit ja dokumentoi ne
- puhdistaa ajoneuvon ennen työn aloittamista, myös vaurioitumattomat osat ja tarkastaa mahdolliset muut vauriot
- hakee auton-, työväline- ja maalinvalmistajan ohjeet työelleen myös englanninkielisestä lähteestä
- arvioi mahdollisuuden vaihtoehdoisten osien käytölle
- täydentää korjauskustannuslaskelmaa siitä puuttuvilla tiedoilla
- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- tekee ehjän ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän jännitteettömäksi valmistajan ohjeen mukaisesti työsuorituksesta vastaavan henkilön ohjaamana
- valitsee tarvittavat työkalut, myös erikoistyökalut
- vaihtaa vaurioituneet tai työnkannalta välttämättömät ajoneuvon kiinteät pintaosat autonvalmistajan ohjeiden mukaisesti
- suorittaa korin kiinteän pintaosan osittaisen vaihtamisen korjausohjeiden mukaisia katkaisulinjoja ja liitosmenetelmiä käyttäen
- tekee korjausohjeiden mukaiset hitsaus- ja niittaus- ja liimausliitokset
- tekee korjauksen laatuun ja kestävytyteen liittyvät toimenpiteet ohjeiden mukaisesti
- tekee liitosmenetelmien mukaiset ruosteenesto- ja pinnoitetyöt
- varmistaa työhön kuuluvat työt oikein tehdyksi ennen ajoneuvon siirtämistä pintakäsittelyyn
- tekee korroosionestokäsittelyn vauriot, tehdyt ja tulevat työt huomioiden
- luovuttaa ajoneuvon pintakäsittelijälle ja käy tehdyt työt läpi heidän kanssaan

Opiskelija käsittelee vaurikorjauksessa käytettäviä laitteita, aineita, ja syntyviä jätteitä.

Opiskelija

- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- lukee käyttöturvallisuustiedotteita ja käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti
- käsittelee ja lajittelee ajoneuvoalalla syntyneitä jätteitä ja sivutuotteita ohjeiden mukaisesti

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista.

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- osaa korjaustöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset

- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla aidossa ajoneuvokorjaamoympäristössä ajoneuvoalan työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.67. Kuljettajaa avustavien järjestelmien toimintakuntoon saattaminen, 15 osp (106936)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu kuljettajaa avustavien järjestelmien toimintakuntoon saattamiseen.

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tunnistaa ja ottaa työssään huomioon ajoneuvon käyttövoimaan, ajohallintajärjestelmiin, turvalaitteisiin ja koritekniikkaan liittyvät mahdolliset varo- ja erikoistoimenpiteet
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- suojaa ajoneuvon korjaustöiden ajaksi
- osaa arvioida korjauksen kannattavuuden
- osaa neuvoa asiakasta korjauksen kannattavuudesta
- tunnistaa ajoneuvossa käytettävän aktiivisen ajohallintajärjestelmän toimintaperiaatteen sekä autonomisen ajamisen eri tasot
- tunnistaa eri kamera- ja tutkajärjestelmien komponentit ja ymmärtää niiden toimintaperiaatteet
- valitsee ajoneuvovalmistajan ohjeen mukaan kamera- ja tutkajärjestelmille oikean kalibrointimenetelmän
- varmistaa että työympäristö ja käytettävät työvälineet mahdollistavat kuljettajaa avustavan ajohallintajärjestelmän toimintakuntoon saattamisen

Opiskelija tekee kuljettajaa avustavien järjestelmien toimintakuntoon saattamiseen liittyviä töitä.

Opiskelija

- kohtaa sisäisen ja ulkoisen asiakkaan yrityksen arvojen ja ohjeiden mukaisesti
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- osaa tunnistaa ja ennaltaehkäistä vaaroja
- kysyy työnjohtajalta ja/tai asiakkaalta lisätietoja vioista
- lukee vikakoodit ja dokumentoi ne
- hakee auton- ja laitevalmistajan korjausohjeet työlleen myös englanninkielisestä lähteestä
- arvioi mahdollisuuden vaihtoehtoisten osien käytölle
- täydentää korjauskustannuslaskelmaa siitä puuttuvilla tiedoilla
- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- valitsee tarvittavat työkalut, myös erikoistyökalut

Kuljettajaa avustavat järjestelmien huollot ja kalibroinnit.

Opiskelija

- tunnistaa järjestelmän komponentit
- käyttää merkkikohtaisia käyttöohjeita

- tietää, koska toimilaitteet pitää kalibroida
- tekee staattisen ja dynaamisen kalibroinnin
- tekee tutkan ja kameran kalibroinnin
- tekee 360° ympäristökameran kalibroinnin
- ymmärtää toimilaitteen kytkentäkaavion
- opastaa asiakasta järjestelmän aktivointiin

Opiskelija käsittelee vauriokorjauksessa käytettäviä laitteita, aineita, ja syntyviä jätteitä.

Opiskelija

- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- lukee käyttöturvallisuustiedotteita ja käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti
- käsittelee ja lajittelee ajoneuvoalalla syntyneitä jätteitä ja sivutuotteita ohjeiden mukaisesti
- kierrättää vauriokorjauksessa syntyneitä jätteitä sekä tuntee uusiokäyttömahdollisuudet

Opiskelija hyödyntää ajoneuvoalan töissä tarvittavaa osaamista.

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- osaa korjaustöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvokorjaamossa kuljettajaa avustavien järjestelmien kalibroinnin ja komponenttien vaihto- tai asennustyön yhteydessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.68. Alumiinisten osien korjaustyöt, 15 osp (106937)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu alumiinisten osien korjaustöihin.

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tunnistaa ja ottaa työssään huomioon ajoneuvon käyttövoimaan, ajohallintajärjestelmiin, turvalaitteisiin ja koritekniikkaan liittyvät mahdolliset varo- ja erikoistoimenpiteet
- suojaa ajoneuvon korjaustöiden ajaksi
- varmistaa, että ajoneuvon valmistajan korjausohjeet ovat saatavilla
- varmistaa, että työympäristö ja käytössä olevat työvälineet sekä laitteet vastaavat alumiinikorjauksen erityisvaatimuksia
- tunnistaa korjattavan osan alumiiniseoksen ja valitsee siihen sopivat korjausmenetelmät
- huomioi mahdolliset korin hybridirakenteet ja niiden vaikutukset korjausmenetelmien valintaan
- tunnistaa alumiinikorjauksiin liittyvät työ- ja paloturvallisuusriskit
- osaa arvioida korjauksen kannattavuuden

Opiskelija tekee alumiinisten osien korjaukseen liittyviä töitä.

Opiskelija

- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- kysyy työnjohtajalta ja/tai asiakkaalta lisätietoja vahingosta ja vaurioista
- täydentää korjauskustannuslaskelmaa siitä puuttuvilla tiedoilla
- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- hakee auton- ja maalinvalmistajan korjausohjeet työelleen myös englanninkielisestä lähteestä
- tekee ehjän ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän jännitteettömäksi valmistajan ohjeen mukaisesti työsuoritukselta vastaavan henkilön ohjaamana
- puhdistaa ajoneuvon ennen työn aloittamista, myös vaurioitumattomat osat, ja tarkastaa mahdolliset muut vauriot
- pesee ja puhdistaa korjattavan vaurioalueen
- varmistaa vaurioalueen rakenteen, vaurion pinta-alan ja tarkistaa mahdolliset piilovauriot, ilmoittaa ja dokumentoi mahdolliset muutokset rakenteessa
- suorittaa korin pintaosan oikaisun vauriotyyppiin ja rakenteeseen soveltuvalla menetelmällä
- käyttää kontrollidustusta lämpöä oikaisun yhteydessä
- suorittaa MIG-hitsauksen limiliitokselle ja taustavahvikkeelliselle päittäisliitokselle
- huomioi tulitöiden turvallisuusriskit
- käyttää työhön soveltuvia täyteainetta
- varmistaa että korjatun alueen jäntevyys ja muoto vastaavat mahdollisimman hyvin alkuperäistä
- viimeistelee maalattavan alumiiniosan korjauksen siten, että maalauksen pohjatyöt voidaan tehdä normaalein toimenpitein
- estää korjatun pinnan lisähapettumisen ennen maalaustöitä
- suorittaa ruosteenestokäsittelyt ajoneuvovalmistajan ohjeiden mukaan
- luovuttaa ajoneuvon asiakkaalle ja käy tehdyt työt läpi asiakkaan kanssa

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista.

Opiskelija

- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- käyttää erilaisia alumiinille soveltuvia lämmitysmenetelmiä sekä osaa käyttää lämmönvalvonnassa tarvittavia työvälineitä ja menetelmiä
- ymmärtää teräksen ja alumiinin erot materiaaleina sekä niiden erilaiset vaatimukset korjausmenetelmien suhteen
- lukee ja käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti
- käsittelee ja lajittelee ajoneuvoalalla syntyneitä jätteitä ja sivutuotteita ohjeiden mukaisesti
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen

- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla vauriokorjaamoympäristössä vauriokorjaustehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua

ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.69. Ajoneuvon kalvotus ja teippaus, 15 osp (106938)

Ammattitaitovaatimukset

Ajoneuvon kalvotus- ja teippaustyöt

Opiskelija

- hakee ja noudattaa tarvittavia määräyksiä ja asetuksia ajoneuvon muuttamisesta kalvotuksien ja teippauksien osalta.
- neuvoo asiakasta eri vaihtoehdoista kalvotuksien ja teippauksien osalta
- valitsee oikean materiaalin kalvotukseen ja teippaukseen
- pesee ja puhdistaa työstettävän pinnan oikeilla tuotteilla
- varmistaa ajoneuvon pinnan laadun, että pystyy suorittamaan työn
- asentaa kalvon tai teipin valmistajan ohjeiden mukaan

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- työskentelee kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti, ossaa lajitella ja kierrättää jätteet ohjeiden mukaisesti
- työskentelee taloudellisesti ja ymmärtää oman työnsä vaikutuksen yrityksen kannattavuuteen
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla automaalamossa tai -fiksaamossa teippaajan ja fiksaajan tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.70. Eri materiaalien korjaustyö, 15 osp (106939)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu eri materiaalien korjaustöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tarkastaa työmääräimen ja korjauskustannuslaskelman ja puutteita huomattessaan, tekee täydennyksiä
- tunnistaa korjattavan materiaalin
- hakee autonvalmistajan- ja materiaalivalmistajan ohjeet kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä
- suojaa itsensä ja työympäristön käytettävien materiaalien ja kemikaalien käyttöturvatiedotteiden mukaisesti
- arvioi vaihtoehtoisten varaosien käytön vaikutuksen korjauksen kokonaiskustannukseen

Muovikorjaustyöt

Opiskelija

- tekee pesut ja puhdistukset valmistajan ohjeiden mukaan ennen muovikorjauksen aloitusta
- tunnistaa oikein eri muovinlaadut, päättää korjausmenetelmän
- korjaa muoviosan ulko- ja sisäpintavaurion soveltuvaa menetelmää käyttäen auton- tai valmistajan ohjeiden mukaisesti
- viimeistelee muovikorjauksen pohjustusta ja maalausta varten

Kuitulujitetun osan korjaus

Opiskelija

- pesee ja puhdistaa korjattavat osat ja pinnat ohjeiden mukaisesti
- tunnistaa oikein erilaiset lujitteilla vahvistetut muovilaadut
- arvioi lujitemuoviosien korjattavuuden
- korjaa lujitemuoveja valmistajan ohjeiden mukaan
- pinnoittaa korjatun pinnan

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- osaa huoltotöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla automaalaamossa tai autokorinkorjaamossa automaalarin tai autokorinkorjaajan tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.71. Korirakenteen korjaaminen, 15 osp (106940)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu korivaurion korjaamiseen.

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tunnistaa ja ottaa työssään huomioon ajoneuvon käyttövoimaan, ajohallintajärjestelmiin, turvalaitteisiin ja koritekniikkaan liittyvät mahdolliset varo- ja erikoistoimenpiteet
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- suojaa ajoneuvon korjaustöiden ajaksi
- toimii sisäisen yrittäjyyden mukaisesti sekä tiimityöskentelyä edistäen
- toimii työturvallisesti ja kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti

Opiskelija tekee korivaurion korjaamiseen liittyviä töitä.

Opiskelija

- kohtaa sisäisen ja ulkoisen asiakkaan yrityksen arvojen ja ohjeiden mukaisesti
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- osaa tunnistaa ja ennaltaehkäistä vaaroja
- kysyy työnjohtajalta ja/tai asiakkaalta lisätietoja vahingosta ja vaurioista
- lukee vikakoodit ja dokumentoi ne
- puhdistaa ajoneuvon ennen työn aloittamista, myös vaurioitumattomat osat ja tarkastaa mahdolliset muut vauriot
- hakee auton- ja laitevalmistajan, sekä korinoikaisujärjestelmän korjausohjeet työlleen myös englanninkielisestä lähteestä
- arvioi mahdollisuuden vaihtoehtoisten osien käytölle
- mittaa ja säätää ohjauskulmat
- täydentää korjauskustannuslaskelmaa siitä puuttuvilla tiedoilla
- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- tekee ehjän ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän jännitteettömäksi valmistajan ohjeen mukaisesti työsuorituksesta vastaavan henkilön ohjaamana
- varmistaa työhön kuuluvat työt oikein tehdyksi ennen ajoneuvon siirtämistä pintakäsittelyyn
- tekee korroosionestokäsittelyn vauriot, tehdyt ja tulevat työt huomioiden
- luovuttaa ajoneuvon pintakäsittelijälle ja käy tehdyt työt läpi heidän kanssaan

Opiskelija kiinnittää ajoneuvon korinoikaisupenkkiin.

Opiskelija

- valitsee korirakenteen korjaamiseen soveltuvan korinoikaisujärjestelmän
- valmistele ajoneuvon korinoikaisupenkkiin kiinnittämistä varten
- kiinnittää ajoneuvon korinoikaisupenkkiin
- korjaa kiinnittämisestä aiheutuneet vauriot

Opiskelija tekee vetotyön ja korirakenteen törmäysosan osittaisen vaihdon.

Opiskelija

- tekee vetotyön
- tekee veto-oikaisun lievässä vauriossa (kiinteiden korin rakenneosien liitospintojen palauttaminen mitoilleen)
- vaihtaa runkoaisan törmäysosittain ajoneuvon valmistajan ohjeiden mukaan
- tekee työssä tarvittavat liitokset ohjeiden mukaan
- tekee korjattavan alueen ruosteensuojauksen
- varmistaa mittaamalla vetotyön tuloksen

Opiskelija käsittelee vauriokorjauksessa käytettäviä laitteita, aineita, ja syntyviä jätteitä.

Opiskelija

- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita

- lukee käyttöturvallisuustiedotteita ja käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti
- käsittelee ja lajittelee ajoneuvoalalla syntyneitä jätteitä ja sivutuotteita ohjeiden mukaisesti
- kierrättää vauriokorjauksessa syntyneitä jätteitä sekä tuntee uusiokäyttömahdollisuudet

Opiskelija hyödyntää ajoneuvoalan töissä tarvittavaa osaamista.

Opiskelija

- tuntee erilaiset korirakenteet ja niiden käyttäytymisen erilaisissa törmäystilanteissa
- tuntee erilaisen korirakennemateriaalien korjaukseen ja vetotöihin liittyvät rajoitukset
- tuntee lämmönkäytämisen seuraukset korimateriaalien lujuudelle
- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- osaa korjaustöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- osaa käyttää voimassa olevaa vetotyönormistoa
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla aidossa vauriokorjaamoympäristössä korinkorjaajan työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.72. Pienten alueiden erikoiskorjaukset, 15 osp (106941)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu pienten alueiden korjaustöihin.

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- tunnistaa ja ottaa työssään huomioon ajoneuvon käyttövoimaan, ajohallintajärjestelmiin, turvalaitteisiin ja koritekniikkaan liittyvät mahdolliset varo- ja erikoistoimenpiteet
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään
- suojaa ajoneuvon korjaustöiden ajaksi
- osaa arvioida korjauksen kannattavuuden
- toimii sisäisen yrittäjyyden mukaisesti sekä tiimityöskentelyä edistäen
- noudattaa toiminnassaan kestävän kehityksen periaatteita

Opiskelija tekee pienten alueiden korjaukseen liittyviä töitä.

Opiskelija

- kohtaa sisäisen ja ulkoisen asiakkaan yrityksen arvojen ja ohjeiden mukaisesti
- hoitaa työhön liittyvät asiakaspalvelutilanteen ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen autoalan töissä
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja turvallisuudesta
- osaa tunnistaa ja ennaltaehkäistä vaaroja
- osaa toimia hätätilanteessa ja antaa ensiapua
- kysyy työnjohtajalta ja/tai asiakkaalta tarvittaessa lisätietoja työstä
- täydentää korjauskustannuslaskelmaa siitä puuttuvilla tiedoilla
- käyttää turvallisesti ja tarkoituksen mukaisesti työssä tarvittavia suojaimia, työvälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä
- puhdistaa ajoneuvon ennen työn aloittamista, myös vaurioitumattomat osat, ja tarkastaa mahdolliset muut vauriot
- hakee auton- ja laitevalmistajan korjausohjeet työlleen myös englanninkielisestä lähteestä
- tekee ehjän ajoneuvon korkeajännitejärjestelmän jännitteettömäksi valmistajan ohjeen mukaisesti työsuorituksesta vastaavan henkilön ohjaamana
- irrottaa vaurioituneet tai työnkannalta välttämättömät ajoneuvon osat autonvalmistajan ohjeiden mukaisesti
- luovuttaa valmiin työn asiakkaalle ja käy tehdyt työt läpi asiakkaan kanssa
- tarjoaa asiakkaalle korjaustyöhön kuulumattomia, mutta siihen soveltuvia tuotteita ja palveluja

Opiskelija tekee maalipintaa rikkomattomia korjauksia

Opiskelija

- hakee auton- ja työvälineen valmistajan ohjeet korjaukselle
- arvioi vauriotyyppin ja/tai vaurion korjausvaihtoehdot
- pesee ja puhdistaa työkohteen ennen työn aloittamista
- suojaa ympärillä olevat pinnat lisävahinkojen välttämiseksi
- oikaisee pienen kolhun maalipintaa rikkomatta
- suorittaa re-käsittelyn oikaistulle alalle
- viimeistelee työn ja luovuttaa sen asiakkaalle

Opiskelija tekee ajovaloumpion kiillotuksen ja pinnoituksen.

Opiskelija

- hakee auton- ja materiaalin valmistajan ohjeet ajovaloumpion kiillotukseen
- pesee ja puhdistaa työkohteen ennen työn aloittamista
- suojaa ympärillä olevat pinnat lisävahinkojen välttämiseksi
- arvioi ajovaloumpion naarmun tai vaurion korjausvaihtoehdot
- irrottaa ajovaloumpion korjausohjeiden mukaan
- hioo naarmut ja/tai vauriot ohjeiden mukaisesti
- pinnoittaa korjatun osan UV-suojalla materiaalinvalmistajan ohjeiden mukaisesti
- asentaa ajovalon paikoilleen ajoneuvonvalmistajan ohjeiden mukaisesti

- tarkastaa toiminnan ja suuntauksen
- viimeistelee työn ja luovuttaa sen asiakkaalle

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- lukee käyttöturvallisuustiedotteita ja käyttää turvallisesti kemikaaleja käyttöturvallisuustiedotteiden mukaisesti
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti
- käsittelee ja lajittelee ajoneuvoalalla syntyneitä jätteitä ja sivutuotteita ohjeiden mukaisesti
- kierrättää vauriokorjauksessa syntyneitä jätteitä sekä tuntee uusiokäyttömahdollisuudet.
- osaa korjaustöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- läpäisee ajoneuvojen ilmastointilaittealan koulutuksen ja pätevyyskokeen

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä pienten vaurioiden korjaustöitä ajoneuvokorjaamolla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.73. Pohjustustyöt, 30 osp (106942)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu pohjustustöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja

- työskentelee taloudellisesti ja ymmärtää oman työnsä vaikutuksen yrityksen kannattavuuteen
- tarkastaa työmääräimen ja korjauskustannuslaskelman
- tarkistaa että kaikki korjattavat osat on mukana
- hakee ajoneuvon- ja materiaalinvalmistajan ohjeet maalauksen osalta ja noudattaa niitä
- suojaa itsensä ja työympäristön käytettävien kemikaalien käyttöturvatiedotteen mukaisesti
- arvioi vaihtoehtoisten varaosien käytön vaikutuksen korjauksen kokonaiskustannukseen.
- tarkastaa koneet ja työvälineet, puhdistaa ja huoltaa ne ohjeiden mukaisesti
- lajittelee ja kierrättää pohjustustöissä syntyvät jätteet ohjeiden mukaisesti
- työskentelee kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti, osaa lajitella ja kierrättää jätteet ohjeiden mukaisesti
- huomioi autonvalmistajan takuuehdot, moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan säädösten vaikutukset työssään

Pohjatöiden teko

Opiskelija

- hakee käyttöturvallisuusohjeet ja tekee pesut ja puhdistukset niiden mukaan
- tunnistaa pohjustettavan materiaalin ja valitsee työmenetelmät sen mukaan
- tarkistaa värisävyn ja päättää häivytystarpeesta
- suojaa työkohteen muut osat työnaikaiselta pölyltä ja lialta
- huolehtii työtehtävissään työympäristön puhtaudesta, järjestyksestä ja turvallisuudesta
- varmistaa pohjustettavan pinnan soveltuvuuden pohjatöiden aloittamiselle
- valitsee hiontakarkeuden työvaiheen ja materiaalin mukaan
- tekee kittaukset materiaalin- ja ajoneuvonvalmistajan ohjeiden mukaisesti
- tekee kittitöiden laaduntarkastuksen ennen pohjamaalausta
- käyttää kitti- ja hiontatöissä vaadittuja henkilökohtaisia suojaimia

Pohja- ja hiomavärin ruiskutus

Opiskelija

- suojaa työkohteen pohjamaalauksen ajaksi
- käyttää ruiskutustöissä oikeanlaisia työvaatteita ja henkilökohtaisia suojaimia
- sekoittaa pohjatuotteet ja valitsee oikeat materiaalit olosuhteiden mukaan, materiaalinvalmistajan ohjeiden mukaan
- ruiskuttaa ruosteenesto- ja tartuntamaalin materiaalinvalmistajan ohjeiden mukaisesti
- ruiskuttaa hionta- tai pohjamaalin materiaalinvalmistajan ohjeiden mukaisesti
- huomioi pohja- ja hiomatuotteiden kuivumis- ja haihdunta ajat ja noudattaa niitä
- hioo hiomamaalin oikeilla karkeuksilla
- viimeistelee hionnan maalinvalmistajan ohjeiden mukaisesti
- tekee ajoneuvon korin tai -osan tiivistystyöt ajoneuvon- ja materiaalinvalmistajan ohjeiden mukaan
- tarkistaa pohjatöiden työnlaadun voimassa olevan laatukriteeristön mukaisesti

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti

Työlainsäädäntö

164

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla automaalaamossa automaalarin tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.74. Ruiskumaalaustyöt, 30 osp (106943)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ruiskumaalaustöihin

Opiskelija

- noudattaa työaikoja
- työskentelee taloudellisesti ja ymmärtää oman työnsä vaikutuksen yrityksen kannattavuuteen
- tarkastaa työmääräimen ja korjauskustannuslaskelman, päivittää tarvittaessa
- tarkistaa värisävyyn
- hakee ajoneuvon- ja materiaalinvalmistajan ohjeet ja noudattaa niitä ruiskumaalaustöissä
- suojaa itsensä ja työympäristön käytettävien kemikaalien käyttöturvatiiedoiten mukaisesti
- tarkistaa että kaikki maalattavat osat on mukana ja pohjustettu
- tarkistaa, huoltaa ja puhdistaa maalaustöissä käytettäviä työvälineitä
- määrittää tarvittavien maalausmateriaalien määrän
- osaa sekoittaa pintamaalauksessa tarvittavat tuotteet tietokoneohjatulla järjestelmällä
- valitsee oikeat ohenteet ja kovettajat olosuhteiden mukaan
- työskentelee kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti, osaa lajitella ja kierrättää jätteet ohjeiden mukaisesti

Ruiskumaalaustyöt

Opiskelija

- tekee pesut ja puhdistukset käyttöturvallisuusohjeiden mukaan
- suojaa työkohteen pintamaalauksen ajaksi
- ruiskuttaa 1- tai 2-kerrosmaalin materiaalinvalmistajan ohjeiden mukaisesti
- puhdistaa maalauksessa käytetyt työvälineet
- poistaa suojaukset maalauksen kuivuttua
- viimeistelee maalipinnan
- tarkistaa maalauksen työnjäljen voimassa olevan laatukriteeristön mukaan

Häivytsmaalaus

Opiskelija

- tekee pesut ja puhdistukset häivytsmaalausta varten
- suojaa työkohteen häivytsmaalausta varten
- tekee 2-kerros värimassan häivytsmaalauksen materiaalinvalmistajan ohjeiden mukaan
- ruiskuttaa pintalakan materiaalinvalmistajan ohjeiden mukaan koko paneeliin
- poistaa suojaukset maalauksen kuivuttua
- viimeistelee maalauksen
- tarkistaa maalauksen työnjäljen voimassa olevan laatukriteeristön mukaan

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- työskentelee taloudellisesti ja ymmärtää oman työnsä vaikutuksen yrityksen kannattavuuteen
- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- käyttää tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla automaalaamossa, automaalarin tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.75. Tarratekstien asemointi, kuvionmaalaus ja erikoismaalaus, 15 osp (106944)

Ammattitaitovaatimukset

Tarratekstin asemointi

Opiskelija

- tarkistaa teipattavan pinnan soveltuvuuden tarratekstin liimaamiseen
- tekee pesut ja puhdistukset käyttöturvatieohjeiden mukaan
- asemoi ja kiinnittää tarratekstit ohjeiden mukaisesti
- tarkastaa tekstien asemoinnin ja työnlaadun
- noudattaa työaikoja

kuvio- ja erikoismaalaustyöt

Opiskelija

- pesee ja puhdistaa maalattavat pinnat käyttöturvatieohjeiden mukaisesti
- suojaa itsensä ja työympäristön käytettävien kemikaalien käyttöturvatieohjeiden mukaisesti
- osaa hakea autonvalmistajan- ja materiaalivalmistajan ohjeet kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä, sekä noudattaa niitä ruiskumaalaustöissä
- varmistaa maalattavan tai teipattavan materiaalin soveltuvuuden työhön
- teippaa ja maalaa ajoneuvon värisävystä poikkeavalla värillä raidoituksia tai kuvioita
- tekee tehoste- ja monikerrosmaalauksia materiaalin- ja ajoneuvonvalmistajan ohjeiden mukaisesti
- sävyttää maalin väriopin mukaisesti
- noudattaa työaikoja

Opiskelija hyödyntää autoalan töissä tarvittavaa osaamista

Opiskelija

- käyttää työssään englanninkielistä materiaalia
- osaa teippaus- ja maalaustöihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden vaikutukset
- käyttää tieto- ja viestintäteknikan laitteita ja ohjelmistoja sekä valmistajan ohjeita
- ylläpitää työkykyään ja työskentelee ergonomisesti
- suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen
- suorittaa ensiapukoulutuksen
- läpäisee autoalan SFS 6002 -sähkötyöturvallisuuskoulutuksen ja loppukokeen
- työskentelee taloudellisesti ja ymmärtää oman työnsä vaikutuksen yrityksen kannattavuuteen
- tunnistaa alan keskeisiä tuotteita, eri tuotteiden eroavaisuuksia sekä varastoi ne ohjeiden mukaisesti

Työlainsäädäntö

Opiskelija

- tutustuu alan työehtosopimuksen sisältöön ja periaatteisiin sekä noudattaa niitä
- noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla automaalaamossa, automaalarin tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.76. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp (106727)

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue suoritetaan ja sitä opetetaan siten, että äidinkielenä on koulutuksen järjestäjän opetus- ja tutkintokielen mukaisesti suomen, ruotsin tai saamen kieli. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue voidaan opiskelijan valinnan

mukaan suorittaa ja sitä voidaan opettaa myös opiskelijan toisena kielenä olevalla suomen tai ruotsin kielellä, romanikielellä, viittomakielellä tai muulla opiskelijan äidinkielellä, mikäli koulutuksen järjestäjä tarjoaa tämän mahdollisuuden.

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- hallitsee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvästi • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, saame

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen saamen kielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita

- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstejä ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen saamen kielellä

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa omaan alansa ja työelämään liittyviä tekstejä
- tuntee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen saamen kielellä

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvästi • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, romani

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen romanikielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen romanikielellä

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- hallitsee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen romanikielellä

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiinomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiinomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiinomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiinomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiinomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvästi • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, viittomakieli

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen viittomakielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen viitottujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten viitottujen tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita esitetyn ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten viitottujen tekstien tuottaminen

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- tuottaa viittomakielen rakenteen mukaisia tekstejä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Suomalaisen viittomakielen ja viittomakielisen kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu viittomakielisen kirjallisuuden eri lajeihin
- katsoo ja analysoi viittomakielisiä tekstejä.

Erilaisten viitottujen tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee viitottuja tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta viitotusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan viitottuja tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi viittomakielisille

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen suomen kielellä käyttäen tarvittaessa tulkkausta

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen

- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun tai tulkatun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen suomen kielellä käyttäen tarvittaessa tulkkausta

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- käyttää pääosin kielen perusrakenteita
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen käyttäen tarvittaessa tulkkausta ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiinomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiinomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiinomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiinomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiinomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvästi • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, opiskelijan oma äidinkieli

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen omalla äidinkielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen omalla äidinkielellä

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- hallitsee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen omalla äidinkielellä

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiinomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiinomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiinomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiinomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiinomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvästi • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä ymmärrettävästi
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita tarkoituksenmukaista alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa

- kehittää suomen kielen taitoaan tavoitteellisesti.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tunnistaa erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää keskeisiä ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia asianmukaisesti.

Erilaisten tekstien tuottaminen

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- käyttää pääosin kielen perusrakenteita
- käyttää kirjoitetun kielen käytänteitä tarkoituksenmukaisesti
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkitystä
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee suomenkielistä kirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Toisen kotimaisen kielen käyttäminen työhön liittyvissä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Opiskelija

- selviytyy rutiininomaisista päivittäiseen elämään liittyvistä vuorovaikutustilanteista
- tulkitsee alaansa liittyviä suppeita tekstejä
- tuottaa lyhyitä viestejä käyttäen alaan liittyvää sanastoa.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Toisella kotimaisella kielellä viestiminen työelämän vuorovaikutustilanteissa

Opiskelija

- selviytyy päivittäisissä työhön liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- ilmaisee itseään tilanteen mukaan käyttäen ruotsin kielelle ja kulttuurille ominaisia ilmaisuja
- tuottaa alansa liittyviä tekstejä
- valikoi ja hyödyntää erilaisia tietolähteitä toisella kotimaisella kielellä.

Kansalliskielten ja kulttuurien merkityksen ymmärtäminen kulttuurisesti moninaisessa Suomessa

Opiskelija

- ymmärtää ja huomioi ruotsin kielen aseman kansalliskielenä ja sen merkityksen kulttuurisesti moninaisessa Suomessa
- ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksen pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä

Pakolliset osaamistavoitteet, 3 osp

Vieraan kielen käyttäminen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Opiskelija

- selviytyy suullisista vuorovaikutustilanteista
- tuottaa vuorovaikutuksessa tarvittavia tekstejä
- keskustelee työtehtävistään
- tuottaa alaansa liittyviä tekstejä
- tulkitsee alaansa liittyviä tekstejä
- arvioi ja kehittää kielitaitoaan.

Tiedon hakeminen erilaisista vieraskielisistä lähteistä

Opiskelija

- hakee toiminnassaan tarpeellista vieraskielistä tietoa eri lähteistä
- arvioi ja valikoi tietoa tarkoituksenmukaisuuden, luotettavuuden ja ajantasaisuuden kannalta.

Kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisessa ympäristössä toimiminen

Opiskelija

- tuntee opiskelemansa kielen ja kulttuurin vaikutuksen vuorovaikutustilanteeseen
- viestii monikielisessä ja kulttuurisessa ympäristössä
- kohtaa ihmiset yhdenvertaisesti ja arvostaen.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Vieraalla kielellä viestiminen työelämän tilanteissa

Opiskelija

- selviytyy monenlaisista työhön liittyvistä vuorovaikutustilanteista
- ilmaisee itseään tilanteen edellyttämällä tavalla.

Aktiivisena kansalaisena toimiminen vieraskielisissä yhteyksissä

Opiskelija

- toimii aktiivisena kansalaisena vierasta kieltä käyttäen
- viestii vieraalla kielellä työssä ja arkielämässä ymmärtäen oikeutensa ja velvollisuutensa
- ottaa toiminnassaan huomioon eri kulttuurien keskeiset piirteet.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvästi • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Toiminta digitaalisessa ympäristössä

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Tieto- ja viestintäteknisten laitteiden valinta ja käyttö

Opiskelija

- valitsee käyttötarkoituksenmukaiset laitteet ja sovellukset
- käyttää tarkoituksenmukaisia digitaalisia laitteita

Digitaalisten palveluiden ja sovellusten käyttö

Opiskelija

- hakee, käsittelee ja jakaa eri muotoista tietoa
- arvioi digitaalisen sisällön luotettavuutta
- käyttää yleisimpiä tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta- ja esitysgrafiikkasovelluksia
- käyttää tarkoituksenmukaisia digitaalisia palveluita ja sovelluksia työtehtävissään

Vastuullinen ja turvallinen toiminta

Opiskelija

- noudattaa tietosuoja- ja tietoturvaohjeistusta
- suojaa henkilökohtaisia tietojaan ja yksityisyyttään
- tunnistaa tyypillisimpiä kyber- ja tietoturvauhkia
- käyttää viestipalveluita ja sosiaalisen median palveluita vastuullisesti
- käyttää ja jakaa digitaalisia sisältöjä noudattaen tekijänoikeuksia
- tunnistaa digitaalisten laitteiden ja sovellusten käytön vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Digitaalisten ympäristöjen ja sovelluksien hyödyntäminen

Opiskelija

- tunnistaa työnsä kannalta keskeisiä verkkoyhteisöjä
- hyödyntää yhteisöllisen työskentelyn alustoja ja palveluita
- rakentaa ammatillista verkkoidentiteettiään

Digitaalisten sisältöjen tuottaminen ja jakaminen

Opiskelija

- tuottaa ja jakaa vastuullisesti digitaalista aineistoa ammattiinsa liittyvissä verkostoissa
- käyttää tai muokkaa sisältöjä huomioiden käyttö- ja tekijänoikeudet

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Taide ja luova ilmaisu

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Kulttuurien ja taiteen merkityksen tunnistaminen hyvinvoinnille

Opiskelija

- hyödyntää kulttuurien ja taiteen eri muotoja työssään
- tunnistaa esimerkkejä paikallisesta ja kansallisesta kulttuurista ja taiteesta
- tunnistaa taiteen ja kulttuurin vaikutuksia hyvinvoinnille.

Itsensä ilmaisu taiteen ja luovan ilmaisun keinoin

Opiskelija

- kehittää omaa luovaa ilmaisuaan
- ilmaisee itseään taiteen ja luovan ilmaisun keinoin itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa.

Luova itsensä ilmaisu kirjoittamalla

Opiskelija

- kokeilee luovan kirjoittamisen erilaisia tapoja
- hyödyntää kirjoittaessaan erilaisia kuvitteellisia tekstejä
- käyttää kaunokirjallisuutta työnsä tukena.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Tiedon havainnointi ja kerääminen kulttuuriympäristöstä ja sen ilmiöistä

Opiskelija

- havainnoi kulttuuriympäristöään
- kerää tietoa kulttuuriympäristönsä ilmiöistä valitsemastaan näkökulmasta.

Teoksen, tuotteen tai palvelun toteutuksen suunnitleminen ja kokeileminen luovan ilmaisun keinoin

Opiskelija

- suunnittelee teoksen, tuotteen tai palvelun käyttäen luovan ilmaisun keinoja
- kokeilee teoksen, tuotteen tai palvelun toteuttamista luovan ilmaisun keinoin.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiinomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiinomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiinomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiinomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiinomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvästi • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.77. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp (106728)

Matematiikka ja matematiikan soveltaminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Perusmatematiikan käyttö työ- ja arkielämässä

Opiskelija

- laskee peruslaskutoimitukset kokonais-, desimaali- ja murtoluvuilla
- laskee prosenttilaskut

- tekee talousmatematiikan laskelmia (tulot, menot, korot, lainat ja verot)
- toteuttaa mittayksiköiden muunnoksia
- ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälöitä
- laskee tavanomaisimpia pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimituksia
- laskee mittakaavaan liittyviä laskutoimituksia
- hyödyntää suorakulmaisen kolmion geometriaa käytännön ongelmien ratkaisemisessa.

Loogisen päättelykyvyn, matemaattisten menetelmien ja apuvälineiden käyttö matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen

Opiskelija

- mallintaa yksinkertaisia ongelmia ensimmäisen ja vaillinaisen toisen asteen yhtälöillä, ratkaisee ne ja tulkitsee saatuja tuloksia
- käyttää laskinta, taulukkolaskentaohjelmaa ja muita apuvälineitä ongelmien ratkaisemiseen
- etsii taulukoista ja kuvaajista ongelmien ratkaisemisessa tarvittavaa tietoa
- käsittelee ja havainnollistaa tilastollisia aineistoja
- määrittää ja tulkitsee tunnuslukuja (keskiarvon, moodin ja mediaanin) tilastollisista aineistoista
- havaitsee suureiden välisiä riippuvuuksia ja verrannollisuuksia.

Tulosten oikeellisuuden, suuruusluokan ja käytetyn ratkaisumenetelmän arviointi

Opiskelija

- varmistaa laskelmien oikeellisuuden
- varmistaa, että tuloksen yksikkö ja numerotarkkuus on mielekäs
- arvioi käytetyn ratkaisumenetelmän käyttökelpoisuutta.

Matemaattisen osaamisen arviointi ja merkityksen tunnistaminen

Opiskelija

- tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa matemaattisessa osaamisessaan
- tunnistaa matematiikan merkityksen työvälteenä työ- ja arkielämässä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Matemaattisten ongelmien ratkaiseminen päättelemällä, yhtälöillä ja kuvaajien avulla

Opiskelija

- hyödyntää toisen asteen yhtälöitä, yhtälöpareja, taulukoita ja kuvaajia matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa
- tunnistaa eksponentiaalisen mallin ja ratkaisee yksinkertaisen eksponenttiyhtälön
- hyödyntää suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa.

Matemaattisen tiedon hankinta, ryhmittely ja tulkinta

Opiskelija

- käyttää tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä matemaattisen tiedon tunnistamiseen ja vertailuun
- tunnistaa normaalijakauman käsitteen ja graafisen esityksen
- kerää, ryhmittelee ja analysoi taulukoitua ja graafista tietoa eri lähteistä.

Informaation tuottaminen tilastoaineistosta ja todennäköisyyksien laskenta

Opiskelija

- tuottaa ja tulkitsee tilastoaineistosta keskiluvut ja keskihajonnan sekä diskreetin jakauman odotusarvon

- tunnistaa todennäköisyyslaskennan merkityksen ja laskee todennäköisyyksiä.

Ratkaisujen oikeellisuuden ja tulosten suuruusluokan arviointi

Opiskelija

- varmistaa matemaattisten ratkaisujen oikeellisuuden
- päättelee matemaattisten ratkaisujen tuloksen suuruusluokan.

Talousmatematiikan soveltaminen

Opiskelija

- tekee kustannus- ja kannattavuusvertailuja
- tekee kustannus- ja kannattavuusvertailujen pohjalta johtopäätöksiä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Fysiikan käsitteiden ja suureiden välisten riippuvuuksien tunnistaminen ja laskutoimituksien tekeminen

Opiskelija

- kuvaa ja perustelee tavanomaisia fysiikan ilmiöitä (liike, voima, energia, lämpö ja sähkö) keskeisillä käsitteillä
- yhdistää tavanomaiset fysiikan ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja suureet toisiinsa
- ratkaisee yksinkertaisia tasaiseen liikkeeseen ja energiaan liittyviä laskutehtäviä.

Kemian käsitteiden ja suureiden välisten riippuvuuksien tunnistaminen ja laskutoimituksien tekeminen

Opiskelija

- kuvaa ja perustelee tavanomaisia kemian ilmiöitä (alkuaineet ja yhdisteet, seokset, kemialliset reaktiot ja sidokset, hapettuminen ja pelkistyminen sekä hapot ja emäkset) keskeisillä käsitteillä
- yhdistää tavanomaiset kemian ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja suureet toisiinsa
- ratkaisee yksikertaisia ainemääriä ja pitoisuuteen liittyviä laskutehtäviä.

Kemian ja fysiikan taitojen soveltaminen ja osaaminen työ- ja arkielämässä

Opiskelija

- tunnistaa, mihin fysiikkaa ja kemiaa tarvitaan työ- ja arkielämässä
- tunnistaa, mitä fysiikan lainalaisuuksia ja turvallisuusnäkökohtia tulisi huomioida työ- ja arkielämässä
- ottaa huomioon työ- ja arkielämässä käytettävien kemiallisten aineiden ominaisuudet ja mahdolliset ympäristöriskit
- tunnistaa ilmiöiden ja aineiden ympäristövaikutuksia
- hyödyntää kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteita
- käsittelee kemiallisia aineita vaarantamatta omaa, muiden tai ympäristön turvallisuutta
- tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa fysiikan ja kemian osaamisessaan

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Fysikaalisiin ja kemiallisiin ilmiöihin liittyvien kokeellisten mittausten tekeminen ja havainnointi

Opiskelija

- tekee kokeellisia mittauksia ja havainnoi mekaniikan ja energian ilmiöitä ja niiden lainalaisuuksia käyttäen soveltuvia menetelmiä ja välineitä
- tekee kokeellisia mittauksia ja havainnoi happoihin ja emäksiin, hapettumiseen ja pelkistymiseen sekä orgaaniseen kemiaan liittyviä kemiallisia ilmiöitä ja niiden lainalaisuuksia käyttäen soveltuvia menetelmiä ja välineitä.

Kokeellisten mittaustulosten käsittely ja havaintojen analysointi

Opiskelija

- esittää keskeiset mittaustulokset taulukoilla ja graafisilla esityksillä
- käsittelee mittaustuloksia matemaattisilla menetelmillä ja mallintaa havaitsemiaan ilmiöitä
- määrittelee mahdollisia mittaustulosten virhetekijöitä ja ilmoittaa tuloksen tarkoituksenmukaisella tarkkuudella
- arvioi mittaustulosten luotettavuutta
- tekee mittaustuloksista johtopäätöksiä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvästi • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.78. Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp (106729)

Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Suomalaisessa yhteiskunnassa toimiminen

Opiskelija

- tuntee kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- noudattaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita

- toimii aktiivisena kansalaisena sekä käyttää monipuolisia vaikuttamisen tapoja.

Yhteiskunnan palvelujen käyttö ja kuluttajana toimiminen

Opiskelija

- tuntee ja osaa käyttää yhteiskunnan palveluja
- tunnistaa oikeutensa ja velvollisuutensa kuluttajana
- toimii vastuullisena kuluttajana
- hankkii tarvitsemaansa tietoa kuluttaja-asioissa.

Oman talouden suunnittelu ja talouteen liittyvien riskien arviointi

Opiskelija

- arvioi ja tunnistaa taloudelliseen tilanteeseensa vaikuttavia tekijöitä
- seuraa tulojaan ja menojaan
- suunnittelee hankintoja
- vertailee erilaisia rahoitusvaihtoehtoja
- asettaa henkilökohtaisia taloudellisia tavoitteita
- ennakoii talouteensa vaikuttavia riskitekijöitä erilaisissa elämäntilanteissa.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Yhteiskunnallinen osallistuminen ja vaikuttaminen

Opiskelija

- hakee tietoa yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista
- seuraa yhteiskunnallista päätöksentekoa
- osallistuu yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Alan yhteiskunnallisen merkityksen arvioiminen

Opiskelija

- seuraa alan yhteiskunnallista keskustelua
- arvioi alansa merkitystä yhteiskunnassa ja tulevaisuuden näkymiä.

Kansantalouden perusasiat ja keskeiset toimijat

Opiskelija

- seuraa taloutta koskevaa uutisointia
- tunnistaa yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen kehityksen merkityksen yleisesti ja oman alan työpaikkoihin ja työllistymiseen
- ymmärtää kansantalouden perusasiat, -käsitteet ja keskeiset toimijat.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Työelämässä toimiminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Alan työmarkkinoiden tilanteen ja osaamistarpeiden selvittäminen

Opiskelija

- selvittää alan työmarkkinoiden tilannetta
- tuntee työmarkkinajärjestelmän keskeiset periaatteet
- tietää alansa keskeiset ammatilliset verkostot
- tunnistaa alansa eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista.

Työsopimuksen solmiminen työnantajan kanssa

Opiskelija

- perehtyy oman alansa työehtoihin ja keskeiseen työlainsäädäntöön
- tarkistaa työsopimuksen sisällön käyttäen tarvittaessa asiantuntija-apua.

Työyhteisön osana toimiminen

Opiskelija

- noudattaa annettuja työaikoja ja sovittuja toimintatapoja sekä toimii joustavasti erilaisissa tilanteissa
- noudattaa työssään ulkoasuun ja pukeutumiseen liittyviä ohjeita
- käyttää työssään tarkoituksenmukaista suojavaatetusta ja noudattaa työturvallisuusohjeita
- työskentelee luontevasti osana monimuotoista ja kulttuurisesti moninaista työyhteisöä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Työyhteisön jäsenenä toimiminen

Opiskelija

- tunnistaa oman roolinsa työyhteisön jäsenenä
- työskentelee työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti
- noudattaa sovittuja toimintatapoja ja kehittää omia toimintatapojaan.

Työelämän erilaisissa vuorovaikutus- ja ryhmätilanteissa toimiminen

Opiskelija

- toimii rakentavasti erilaisissa työelämän vuorovaikutustilanteissa
- kehittää vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen mukaisesti
- toimii erilaisissa ryhmätilanteissa oman työtehtävänsä ja työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti
- käyttää tarkoituksenmukaista psykologista tietoa oman ja työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi.

Alan työtehtävien selvittäminen kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla

Opiskelija

- etsii itsenäisesti tietoa oman alansa työpaikoista kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla
- löytää itselleen soveltuvia työpaikkoja kansallisilta ja kansainvälisiltä työmarkkinoilta.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Opiskelu- ja urasuunnitteluvälmiudet

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Omien kiinnostuksen kohteiden, mahdollisuuksien ja tuen tarpeiden tunnistaminen

Opiskelija

- seuraa oman oppimisensa edistymistä ja osaamisensa hankkimista tunnistamalla mahdollisen tuen tarpeen
- tunnistaa kiinnostuksensa kohteita ja omia ammatillisia mahdollisuuksiaan
- selvittää ja tunnistaa omia vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja kehittämiskohteitaan
- arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan säännöllisesti.

Tutkintoa ja uraa koskevien valintojen tekeminen

Opiskelija

- selvittää itselleen sopivia vaihtoehtoja oman urasuunnitelmansa tueksi käyttäen erilaisia tietolähteitä ja sähköisiä ohjauspalveluja
- tietää oman tutkinnon muodostumisen, tutkinnossa vaadittavat suoritukset ja valinnan mahdollisuudet, jotka edistävät työelämään sijoittumista ja omaa urasuunnitelmaa
- seuraa tutkinnon suorittamisen edistymistä
- käyttää tarkoituksen mukaisia oppimisympäristöjä osaamisensa hankkimisessa.

Tiedon hankkiminen erilaisista jatkokoulutusmahdollisuuksista ja koulutustarjonnasta tutkinnon suorittamisen aikana

Opiskelija

- käyttää jatkokoulutukseen ja tulevaisuuden suunnitteluun tarvittavia tietolähteitä, ohjauspalveluja ja hakujärjestelmiä
- hankkii tietoa itselleen sopivista jatkokoulutuksen vaihtoehdoista ja tekee urasuunnitelman
- perehtyy jatkokoulutuksen pääsyvaatimuksiin, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin.

Työllistymiseen ja oman osaamisen esittelyyn valmistautuminen tutkinnon suorittamisen aikana

Opiskelija

- perehtyy työelämän tarjoamiin mahdollisuuksiin, työympäristöihin, ja kartoittaa itselleen sopivia uravaihtoehtoja
- tekee omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan näkyväksi työnhakua varten ja esittelee osaamistaan kattavasti
- hakee työpaikkoja ja hyödyntää hakujärjestelmiä ja -menetelmiä
- päivittää urasuunnitelmaansa työllistymistä varten.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Yrityksen tavoitteiden mukaisesti toimiminen

Opiskelija

- ymmärtää yritystoiminnan merkityksen yhteiskunnassa
- toimii asiakaslähtöisesti ja taloudellisesti
- ymmärtää oman toimintansa merkityksen osana työyhteisöä.

Liikeidean ja sen toteuttamismahdollisuuksien arvioiminen

Opiskelija

- ideoi liikeidean asiakkaiden tarpeet huomioiden
- löytää yrityksen perustamista tukevat keskeiset palvelut ja tietolähteet
- selvittää liikeidean toteuttamiseksi tarvittavia verkostoja
- arvioi liikeidean toteuttamisen taloudellisia edellytyksiä
- arvioi omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä
- selvittää yritystoiminnan riskejä ja mahdollisuuksia.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Terveydestä ja toimintakyvystä huolehtiminen

Opiskelija

- etsii monipuolista tietoa ikäluokkansa terveyseroista ja mahdollisuuksista oman terveytensä ja toimintakykynsä edistämiseksi
- laatii itselleen tilannekohtaisesti päivitettävän ja monipuolisen suunnitelman terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen siinä huomioon liikunnan, ravitsemuksen, palautumisen, unen, mielen hyvinvoinnin, nikotiinittomuuden ja päihteettömyyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksen opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämiseksi
- edistää terveyttään ja hyvinvointiaan aktiivisesti ja arvioi realistisesti suunnitelman toteutumista ja tavoitteiden saavuttamista hyödyntäen arvioinnissa myös muilta saamaansa palautetta.

Toimintaympäristön ja toiminnan turvallisuuden ja terveellisyys arvioiminen

Opiskelija

- toimii sovittujen turvallisuutta ja terveyttä edistävien toimintaohjeiden mukaisesti yhteistyössä muiden kanssa ja arvioi toimintatapojensa kehittämistarpeita
- ottaa työssään monipuolisesti huomioon oman ammatinsa kuormittavuustekijät ja edistää työkykyään
- selvittää ergonomian vaikutukset työkykyyn erilaisissa työympäristöissä.

Opiskelu- ja työkyvyn sekä hyvinvoinnin edistäminen liikunnan avulla

Opiskelija

- hakee monipuolisesti tietoa liikkumisen hyödyistä ja vaatimuksista terveydelle sekä opiskelu- ja työkyvylle ja ottaa tiedot huomioon fyysistä toimintakykyä edistävissä suunnitelmassaan huomioiden myös alakohtaiset vaatimukset opiskelu- ja työkyvyn ylläpitoon
- kehittää opiskelu- ja työkyvyn vaatimia fyysisiä ominaisuuksiaan ja ergonomiataitojaan
- liikkuu parhaansa yrittäen kaikissa liikuntatilanteissa edistäen opiskelu- ja työkykyään.

Tapaturmien syntymisen ehkäiseminen ja ensiavun antaminen

Opiskelija

- toimii huolellisesti ja ehkäisee tapaturmien syntymistä
- antaa ensiapua ja hakee oikea-aikaisesti lisäapua
- estää toiminnallaan lisätapaturmien syntymistä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen liikunnan avulla

Opiskelija

- seuraa, arvioi ja pitää yllä fyysistä toimintakykyään sekä osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti edistäen reilun pelin periaatteiden toteutumista
- soveltaa monipuolisesti liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja
- arvioi perustellusti kuormittumistaan ja työkykyvaatimuksia suhteessa omaan toimintakykyynsä.

Oppilaitosyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen

Opiskelija

- toimii aktiivisesti opiskelijaryhmän jäsenenä sekä suunnittelee ja osallistuu opiskelijoiden järjestämiin liikunta- ja muihin tapahtumiin ja tilaisuuksiin hyvinvointia ja osallisuutta edistävästi.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Kestävän kehityksen edistäminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Kestävän kehityksen periaatteet

Opiskelija

- tietää kestävän kehityksen ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyskeskeiset tavoitteet ja näiden kytkeytymisen toisiinsa
- hahmottaa ihmisen toiminnan merkityksen ilmastonmuutokseen
- ymmärtää luonnon monimuotoisuuden merkityksen ja tunnistaa luonnonvarojen kestävä käytön välttämättömyyden kansallisesti ja globaalisti
- tunnistaa kestävän kehityksen toimintatapoja omassa elämässään ja työssään.

Hiilineutraalisuus ja kiertotalous

Opiskelija

- ymmärtää hiilineutraalisuuden ja kiertotalouden periaatteet
- tunnistaa tuotteen tai palvelun energia- ja materiaalitehokkuuden.

Toiminnan eettiset näkökulmat

Opiskelija

- tunnistaa työhön sisältyviä eettisiä valintoja
- arvioi omia ja muiden ratkaisuja eettisesti.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kestävän kehityksen arviointi

Opiskelija

- perehtyy työpaikan tai alan toimintaan kestävän kehityksen näkökulmista
- arvioi työpaikan tai alan kestävään kehitykseen vaikuttavia tekijöitä
- tekee ehdotuksia kestävän kehityksen kehittämiskohteista.

Kestävän kehityksen toimintatapojen suunnittelu

Opiskelija

- määrittelee tavoitteet kestävän kehityksen edistämiseen ja ongelmien ratkaisemiseen työpaikallaan tai alallaan
- valitsee kestävästä kehityksestä edistävät keinot ja toimintatavat
- aikatauluttaa tehtävät ja määrittää resurssit
- suunnittelee tarvittavan yhteistyön.

Kestävän kehityksen aktiivisena toimijana toimiminen

Opiskelija

- toteuttaa kestävän kehityksen toimintatapoja työpaikallaan tai alallaan
- toimii kestävän kehityksen esimerkkinä ja kannustaa muita kestävän kehityksen toimintaan
- viestii toimintatapojen muutostarpeista.

Kestävän kehityksen toiminnan onnistumisen arvioiminen

Opiskelija

- arvioi toimintatapojen tai tuotosten muuttumista työpaikallaan tai alallaan
- esittää kehittämistarpeita kestävän kehityksen edistämiseen tulevaisuudessa.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

3. Ajoneuvotekniikan osaamisala

Ajoneuvoalan perustutkinnon, ajoneuvotekniikan osaamisalan suorittaneella on ajoneuvomekaanikon tehtävässä edellytettävä perusosaaminen. Tutkinnon suorittanut osaa toimia ajoneuvojen huolto, vianhaku ja korjaustehtävissä ottamalla huomioon työssään ajoneuvoalaa säätelevät laitteet, asetukset ja määräykset. Työssään hän toimii huolellisesti ja ottaa huomioon työturvallisuuden, ympäristömääräykset, ohjeistukset ja työympäristön vaatimukset. Tutkinnon suorittaneella on kokonaisnäkemys ajoneuvoalasta ja sen mahdollisuuksista sekä omasta roolistaan ajoneuvoalan korjaamopalvelujen toteuttajana.

Tutkinnon suorittaja voi suunnata osaamistaan autojen, hyötyajoneuvojen tai pienkoneiden osa-alueille, valitsemansa tutkintonimikkeen mukaisesti. Automekaanikon tutkintonimikkeen valinneet suuntaavat osaamistaan autojen mekaanisiin korjauksiin. Diagnoosimekaanikon painopiste on ajoneuvojen sähköisten järjestelmien tuntemuksessa. Hyötyajoneuvomekaanikolla on runsaasti valittavaa laajassa hyötyajoneuvojen segmentissä. Pienkonemekaanikko valitsee tutkintoonsa vapaa-ajan ajoneuvoihin ja laitteisiin liittyviä osa-alueita. Osaamisalan suorittanut osaa valita ja käyttää alan työkaluja, oikeita työmenetelmiä ja valita käytettävät materiaalit kohteen mukaan. Hän varmistaa, että työn lopputulos vastaa työlle asetettuja vaatimuksia.

Tutkinnon suorittanut osaa toimia ajoneuvoalan korjaus-, huolto- ja vianhaktehtävissä kehittäen omaa ammattitaitoaan ja toimintaansa. Valintojensa mukaisesti hän osaa toimia korjaus-, huolto- ja vianhaktehtävissä ajoneuvo- tai konekorjaamolla tai muissa alan työkohteissa ja toimipisteissä

Tutkinnon suorittanut voi toimia työntekijänä, yrittäjänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana ajoneuvoalan organisaatioissa ja yrityksissä. Tutkinnon suorittanut voi toimia automekaanikkona, diagnoosimekaanikkona, hyötyajoneuvomekaanikkona, pienkonemekaanikkona tai muissa ajoneuvoalan työtehtävissä.

4. Myynnin osaamisala

Ajoneuvoalan perustutkinnon, myynnin osaamisalan suorittaneella on ajoneuvoalan myynti- ja asiakaspalvelutehtävissä edellytettävä perusosaaminen. Tutkinnon suorittanut osaa toimia myynti- ja asiakaspalvelutehtävissä ottamalla huomioon työssään ajoneuvoalaa säätelevät lait, asetukset ja määräykset. Myynti- ja asiakaspalvelutehtävissä hän ottaa huomioon työturvallisuuden, riskienhallinnan ja inhimilliset tekijät. Tutkinnon suorittaneella on kokonaisnäkemys ajoneuvoalasta ja sen mahdollisuuksista sekä omasta roolistaan ajoneuvoalan asiakaslähtöisten palvelujen ja myynnin toteuttajana.

Tutkinnon suorittaja voi suunnata osaamistaan ajoneuvo-, huolto, tai varaosamyyntiin. Osaamisalassa keskeistä on laadukas asiakaspalvelu ja tekninen osaaminen. Kattava myyntipalvelujen tuottaminen on jokapäiväistä. Tutkinnon suorittaja opastaa asiakkaita erilaisissa rahoitus- ja vakuutusvaihtoehtoissa. Hän hallitsee asiakaslähtöisen liiketoiminnan, viestinnän ja vuorovaikutuksen. Hän osaa toimia erilaisissa digitaalisissa ympäristöissä ja verkostoitua ammatillisesti. Tutkinnon suorittaneella on valmiudet ylläpitää asiakassuhteita sekä kehittää asiakaskokemusta ja uusia palveluita.

Tutkinnon suorittanut osaa toimia ajoneuvoalan myynti- ja asiakaspalvelutehtävissä kehittäen omia myynti- ja asiakaspalvelutaitojaan ja toimintaansa. Valintojensa mukaisesti hän osaa myydä uusia ja/tai käytettyjä ajoneuvoja, myydä ajoneuvojen varaosia tai ajoneuvojen huoltopalveluita.

Tutkinnon suorittanut voi toimia työntekijänä, yrittäjänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana ajoneuvoalan organisaatioissa ja yrityksissä. Tutkinnon suorittanut voi toimia automyyjänä, konemyyjänä, varaosamyyjänä, korjaamon huoltomyyjänä tai muissa ajoneuvoalan työtehtävissä.

5. Vauriokorjauksen osaamisala

Ajoneuvoalan perustutkinnon, vauriokorjauksen osaamisalan suorittaneella on ajoneuvoalan vauriokorjaustehtävissä edellytettävä perusosaaminen. Tutkinnon suorittanut osaa toimia ajoneuvojen vauriokorjaustehtävissä ottamalla huomioon työssään ajoneuvoalaa säätelevät lait, asetukset ja määräykset. Työssään hän toimii huolellisesti ja noudattaa työlainsäädäntö-, työturvallisuus- ja ympäristömääräyksiä sekä työympäristön muita ohjeistuksia. Tutkinnon suorittaneella on kokonaisnäkemys ajoneuvoalasta ja sen mahdollisuuksista sekä omasta roolistaan ajoneuvoalan vauriokorjauksen palvelujen toteuttajana.

Tutkinnon suorittaja voi suunnata osaamistaan automaalauksen tai korikorjauksen osa-alueille valitsemansa tutkintonimikkeen mukaisesti. Automaalariksi suuntautuvat osaavat tehdä ajoneuvojen korirakenteiden maalauksen pohjustukset, perus- ja korjausmaalaukset sekä pintakäsittelyyn. Korikorjaukseen suuntautuvat osaavat selvittää kolarivaurion korjattavuuden ja korjaukseen liittyvät säädökset ja hallitsee ammatissa tarvittavat liitos- ja oikaisumenetelmät. Osaamisalan suorittanut osaa valita ja käyttää alan työkaluja, oikeita työmenetelmiä ja valita käytettävät materiaalit kohteen mukaan. Hän varmistaa, että työn lopputulos vastaa työlle asetettuja vaatimuksia.

Tutkinnon suorittanut osaa toimia ajoneuvoalan vauriokorjauksen tehtävissä kehittämällä omaa ammattitaitoaan ja toimintaansa. Valintojensa mukaisesti hän osaa toimia vauriokorjauksen tehtävissä ajoneuvo- tai konekorjaamolla, automaalaamossa tai muissa alan työkohteissa ja toimipisteissä.

Tutkinnon suorittanut voi toimia työntekijänä, yrittäjänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana ajoneuvoalan organisaatioissa ja yrityksissä. Tutkinnon suorittanut voi toimia automaalarina, autokorimekaanikkona tai muissa ajoneuvoalan työtehtävissä.

6. Osaamisen arviointi

Ammatilliset tutkinnon osat arvioidaan asteikolla 1–5 tutkinnon osan ammattitaitovaatimusten ja arviointikriteerien mukaisesti. Opiskelijan osaaminen arvioidaan tutkinnon osittain. Tutkinnon osan arvosana määräytyy sen mukaan, mille arviointiasteikon tasolle opiskelijan osaaminen kokonaisuutena parhaiten sijoittuu.

Yhteiset tutkinnon osat arvioidaan asteikolla hyväksytyt/hylätyt. Yhteisten tutkinnon osien osa-alueet arvioidaan asteikolla 1–5 osa-alueen osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien mukaisesti. Yhteisen tutkinnon osan osa-alueen arvosana määräytyy sen mukaan, mille arviointiasteikon tasolle opiskelijan osaaminen kokonaisuutena parhaiten sijoittuu.

7. Liite 1. Arvoperusta

Ammatillisen koulutuksen tuottama osaaminen uudistaa ja kehittää yksilöitä, työelämää ja yhteiskuntaa. Ammatillinen koulutus antaa valmiuksia yksilöille ja yhteisöille tehdä ratkaisuja eettisen ja kriittisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Osallisuus, aktiivinen toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat ammatillisen koulutuksen toiminnassa.

Ammatillinen koulutus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen, suvaitsevaisuus, erilaisuus ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja ne toteutuvat koulutuksessa. Avoimuus luo turvallisuutta ja luottamusta.

Ammatillinen koulutus perustuu työelämän osaamistarpeisiin ja tarjoaa opiskelijan tavoitteisiin ja elämäntilanteeseen sopivia osaamisen kehittämisen tapoja. Toimintaympäristöjen muuttuessa ammatit muuttuvat ja jokaisen vastuu osaamisensa kehittämisestä korostuu. Ammatillinen koulutus vastaa yksilöiden, työelämän ja yhteiskunnan osaamistarpeiden muutoksiin joustavasti ja vaikuttavasti.

Ammatillisessa koulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys ja rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Ammatillinen koulutus lisää ymmärrystä luonnonvarojen kestävästä käytöstä, ilmastonmuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä. Turvallinen työskentely, yrittäjämäinen asenne ja talouden hallinta ovat osa ammattitaitoa. Kansainvälistyminen ja globaali vastuu vahvistuvat.

Arvoperusta toteutuu ammatillisen koulutuksen toimintakulttuurissa, osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa sekä oppimisympäristöissä.

8. Liite 2. Luvat ja pätevyudet

Tutkinnossa edellytyksenä on, että opiskelija suorittaa säädösperusteiset sekä työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa ja osaamistavoitteissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.